3 לעקציעס פון פרץ הירשביין, פרייטאג יאנוואר דעם 30טן פונקט 9 אוונט טעמע: „אינדיע" זונטאג פונקט 3 בייטאג טעמע: „שלום אש" דינסטאג

אוונט — פארלעזונג פון אייגענע ווערק אלע לעקציעס אין גרויסן פרץ זאל
אויפזיכט: קולטור געזעלשאפט

זון אויפגאנג — 8.9
זון אונטערגאנג — 5.44

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

וועטער: קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 21, No. 20. Winnipeg, Wednesday Jan. 28, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מיטוואך, י׳ שבט, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

ביל אָפּצושאפן אנטי-אידישע צארישע געזעצן אין פוילן אנגענומען מיט גרויסער מערהייט אין סיים

וועט קירצלאך אריין אין קראפט — פאגראם אין שטעטל ארום לוצק אויסגעמידן א דאנק ענערגישע מיטלען מצד פאליציי — אידישע ארבעטסלאזע אטאקירן קהלה פארוואלטונג אין פלאצק

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט" פון „איטא")

וואַרשע, יאנוו. 28 (איטא). — נאך כאטש די נאציאנאל-דעמאקראטן און די קריסטלאכע דעמאקראטן האבן אים באַרישע באַגרעניצונגען קענען אידן וואס זיי־נען נאך פארבליבן אין קראפט אין געוועזענע רוסישן טייל פון פוילן, איז דער ביל וואס שאפט אַפּ די דאזיקע באַגרעניצונגען דורכגעגאנגען אין־נעם פון׳ם פוילישן פארלאמענט אין דער ווייטער און דריטער פארלעזונג, און ער גייט איצט איבער צום סענאט פאר זיין גוטהייסונג, וואו עס ווערט דערוואַרט ער זאל קירצלאך באַגענומען ווערן.

דער ביל וועט ווערן א געזעץ אזוי שנעל ווי ער וועט דערנאך פארעפנטלאכט ווערן אין דער אפיציעלער גאַזעט.

דער ביל איז אין סיים אנגענומען גע־ווארן מיט אן איבערוועגנדיקער מערהייט.

פלאנעווען אלוועלט-לאכן אידישן קולטור קאנגרעס

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך „איטא")

ווילנע, יאנוו. 28 (איטא).— א באשלוס צו פארופן אן אלוועלטלאכן אידישן קול־טור קאנגרעס איז דא געכטן אנגענומען געווארן אויף דער קאנפערענץ פון׳ם אי־דישן פען קלוב.

די קאנפערענץ האט אויף באשלאסן אנצוגעמען שריט צו דערוויילן אן עקזי־קוטיווע וואס זאל איינשליסן פינף אמע־ריקאנער אידישע שרייבער, זי זאל אויס־גליין די פאראויסשטייענדיקע פּראבלע־מען וואס האבן, א שייכות צו די אינטער־נאציאנאלע אידישע פען קלובן, און צו ארגאניזיר אפּטיילונגען פון׳ם אידישן פען קלוב אין פאלעסטינע, רומעניע און אר־גענטינע.

רעדע פון טראָ צייכנט אָן פלענער פאר דער לעגיסלאטור סעסיע

מיט די געוויינלאכע צערעמאניעס איז דא געכטן בייטאג געעפנט געווארן די 1931 סעסיע פון דער מאניטאבער לעגיס־לאטור.

דער לייטענאנט־גאווערנער, דזש. ד. מעקגרעגאר, אין דער רעדע פון טראָ, האט אנגעצייכנט די פאלגנדיקע פּלענער פון געזעצגעבונג פאר דער סעסיע:

1. פארקלענערונג פון לאנד שטייערן, צו פארלייכטערן די לאסט פון די פארמערס און מוניציפּאליטעטן.

2. אנגעטאן א געזעץ וואס זאל באַעפּס־טיקן די לאגע פון דער רעגירונג אין פאר־בינדונג מיט גאראנטירט געגעבן צום ווייץ פול.

3. גוטהייסונג פון דער רעגירונגס אפּ־קויף פון בערענדאנער עלעקטריש־ישר סטאנ־ציע.

4. שטריינגערע אפּגרעניצונגען צווישן די שטייער־צעביטן פון דער פּראווינציע־לער און פון דער פעדעראלער רעגירונג.

5. די גרינדונג פון א דעפּארטמענט פאר ארבעט און ארבעטסרעט.

6. גוטהייסונג פון דער רעגירונגס פּלע־נער צו זוכן נידעריקערע און גינסטיקערע פּראכט און פארזיכערונגס טאריפן אויפ׳ן האדסאן ביי מאַרשרוט.

7. באשטימונג פון א קאמיסיע צו באַ־טראכטן די־נייע פארטיילונג פון די וואַל דיסטריקטן.

8. א צאל נייע געזעצן צו רעזאידירן די געזעץ־ביכער פון דער פּראָווינץ.

די צווייטע זיצונג פון דער סעסיע קומט פאר היינט נאכמיטאג, י. ב. גריפיטס, מיטגליד פון ראַטעל, וועט פארשלאגן די אנגענומענע פון דער רעגירונגס אפּ־קויף פון בערענדאנער עלעקטריש־ישר סטאנ־ציע.

אב. קאהאן און נ. טאָמאס דערוויילט מיטגלידער פון אינטערנאצ. סאציא־ליסטישן קאָם. פאר ארבעטנדיקן א״י

בריסל, בעלגיע, דורך פּאסט (איטא). — אב. קאהאן, רעדאקטאר פון ניו׳יאָר־קער „פאָרווערטס", און נאָרמאן טאָ־מאס, דער סאציאליסטישער פירער, זיי־נען דערוויילט געווארן אלס מיטגלידער פון דעם אינטערנאציאנאלן סאציאליסטי־שען קאָמיטעט פאר דעם ארבעטנדן אר״ץ ישראל, בעת דער זיצונג פון דעם קאָמי־טעט וואס איז דא אָפּגעהאלטן געווארן אונטער דער פּאָרזיצערשאפט פון דעם בעלגישן סאציאליסטישן פירער, עמיל וואנדערוועלדע. אויף דער זעלבער זיצונג האט דער קאָמיטעט אנגענומען א רעזאָ־לוציע, אין וועלכער עס ווערט אויסגע־דריקט א פּראָטעסט קעגן דעם וויזיט פאָ־פיר פון דער ענגלישער רעגירונג, די דאָ־זיקע רעזאָלוציע איז איבערגעשיקט גע־ווארן צו די ווארשעווער אינטערנאציאנאל־ציאליסטישן אינטערנאציאנאל, כדי זיי זאָלן געבן דערצו זייער אונטערשריפט. עס ווערט דערקלערט, אז די רעזאָלוציע איז אויך צוגעשיקט געווארן צו די פּראָ־מינענטע ענגלישע סאציאליסטישע פּאר־טייען; ווי הענדערסאן און אנדערע כדי צו געבן זייער אונטערשריפט.

צווישן די וועלכע האבן שוין אונטער־געשריבן דעם פּראָטעסט קעגן דעם וויזיט פאפיר זיינען: עמיל וואנדערוועלדע, דער טשערמאן פון דעם סאציאליסטישן אינ־טערנאציאנאל; ערזארד בערנשטיין, פּאול לעבע, פּרעזידענט פון דייטשן פּארלא־מענט, אסקאר קאהן, לעאָן בלום, און א רייע אנדערע פּראמינענטע סאציאליס־טישע פירער.

יונייטעד היברו רעליף פאנגט אָן דרינגנדיקן קאמפּיין

די נויט צווישן א טייל פון דער ווי־דעם ערשטן פעברואר, און די דירעקטאָרן פון דער יונייטעד היברו רעליף אפּעלירן צו אלע אידן, און אידישע פרויען אין ווינניפּעג, צו שטיצן די יעניקע אידישע פאמיליעס וועלכע זיינען אמפּייסן גע־טראָפן געווארן פון דעם איצטיקן קריזיס און ארבעטסלאזיקייט.

קומענדיקן זונטאג וועלן קענוועסערס אנפאנגען צו באזוכן יעדער אידישע היים אין שטאט, און די אידישע פרויען זיינען געבעטן צו אויפנעמען זיי ברייטהארציג און ביישטייערן זייער חלק צו דעם זייער וויכטיקן פאנד.

נעגער מיטגליד אין פראנצויזישן קאבינעט

פאריז, יאנוו. 28. — צום ערשטן מאל אין דער געשיכטע איז א נעגער איינגע־שוואָרן געווארן אין׳ם נייעם פראנצויזישן קאבינעט פון פּרעמיער לאוואל.

דער נעגער איז בלעז דיאָן, דעפּוטאט פון סענעגאל, אפריקע, וועלכער איז באַ־שטימט געווארן צום פּאסטן פון אונטער־מינענטע ענגלישע סאציאליסטישע פּאר־טייען; ווי הענדערסאן און אנדערע כדי צו געבן זייער אונטערשריפט.

בוטלעגער בעט זיך ביי ריכטער ער זאל ניט רואינירן זיין געשעפט

לאס אנדזשעלעס, קאליפארניע, יאנוו. 28. — אנגעקלאגט אין משקה־האנדל, האט דאס געריכט נעכטן פאר׳משפּט אלפרעד דיס׳ן צו באַצאלן פינף הונדערט דאלאר שטראָף, אדער צו צוזיי הונדערט טעג טורמע.

איך האב ניט פון וואנען צו באַצאלן די געלט שטראָף״, — האט אלפרעד דיס זיך באקלאגט פארן ריכטער.

„אויב אזוי, וועסטו מוזן זיין זיצן אין טורמע״, — האט דער ריכטער גע־לאזט וויסן.

„נישט מעגלאך, איך טאר עס ניט טאָן, עס וועט רואינירן מיינע ביזנעס״, — האט דיס פּראָטעסטירט.

„וואס איינגנטלאך זיינען דיינע ביזי־נעס ?״

„בוטלעגינג״!

דער ריכטער האט אים געגעבן פער־ציק אכט שטונדן צו שאפן די נויטיקע שטראָף־געלט.

פּאָרנעמט ציטווייליק פּלאץ פון גאָווערנאָר דזשענעראל

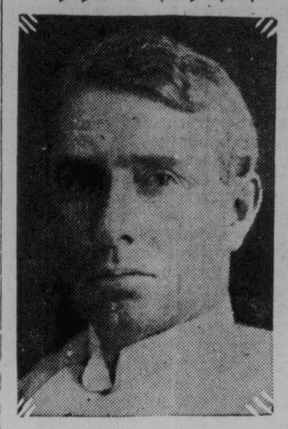

ריכטער לייטאן פ. דאף, הויפּט ריכ־טער פון קאנאדע, אין דער אדמיניסטראַ־טאר פון קאנאדע, ביז א נייער גאווער־נאר דזשענעראל וועט באשטימט ווערן.

—(::)—

היינט מאסן פּראָטעסטירונג פון שטאָט קאָמיטעט

דער „שטאָט קאָמיטעט" פּאַרלאַמענט אויף היינט 8.30 אוונט, אין גרויסן תלמוד תורה זאל, מיטן צוועק צו דערקלערן פאר די ווייניפּעגער אידן די גאנצע סיטואציע בנוגע דעם ענין וואס עס האט געפירט צו דער איבערריסונג פון די שלום פארהאנדלונגען צווישן שטאָט קאָמיטעט און דער הער.

די פּאַראינטערעסירטע אין דעם בשר־כשר־סכסוך וועלן אויף אזא אופן קאָ־נען היינט אוונט אויסהערן וואס איין צד האט צו דערציילן וועגן דעם. נא־מיליאָר האט דער צווייטער צד אויף עפּעס צו דערציילן וואס עס האט געפירט צום נייעם סכסוך.

—(::)—

„סאשעל" פון יונגע פרויען סיסטערהוד פעב. 15

די יונגע פרויען סיסטערהוד בעט צו מעלדן, אז זי וואַרטשירט איר יערלאכן „סאשעל" אויף זונטאג פעב. 15טן, אין ראָלעער גאַרדענס. דאס פּראָגראַם וועט באשטיין אין א בופעט צוביים, ברידזש און וויהיסט און טענץ אין דער באַגלייט טונג פונם „ליין בעלס" אָרקעסטער. די הכנסה גייט פאר צדקה צוועקן. פרייענד לאכט אָרגאַניזאציעס זיינען געבעטן צו האַלטן פריי דעם אוונט.

—(::)—

קלאָוקמאכער מאס־מיטינג

די אינדוסטריעלע נאַדל פאך יוניאָן, רופט אלע קלאָוקמאכער פאר היינט, מיט־וואך 8.30 אוונט, אין פריידייט טעמפּל צו א מאסן־פּאַרזאַמלונג. וויכטיקע פראגן וועלן באהאנדלט ווערן. אלע קלאָוקמאכער זיינען אויפגעפאָדערט צו קומען.

רעגירונג לייקנט קלאנג וועגן נייער פּאלעסטינער פּאליטיק דערקלערונג

גיט אָבער צו, אז זי וועט שפּעטער ארויסגעבן דערקלערונג וועגן די אָנגעפירטע פארהאנדלונגען מיט דער אידישער אגענטור

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט" פון „איטא")

לאנדאן, יאנוו. 28 (איטא). — דער קאָלאָניאלער אָפיס און דער אָפיס פון פּרעמיער מאקדאָנאלד האבן אָפּגעלייקנט די קלאגגען פארעפנטלאכט אין דער פּרע־סע אין לאנדאן און אין ניו־יאָרק, אז די דעגירונג האט בדעה ארויסצוגעבן באלד א נייע דערקלערונג וועגן איר פּאלעסטינער פּאליטיק, וואס וועט באדייטנד אָפּשוואַכן די שטעלונג געגענען פון מאקדאנאלדס רעגירונג אין פּעסאילדס וויסן פאפיר.

דאונינג סטריט (דעם פּרעמיערס אָפיס) ניט אָבער צו, אז די רעגירונג האט בדעה ארויסצוגעבן א דערקלערונג וועגן דער פארהאנדלונגען וואס ווערן אָנגעפירט מיט דער אידישער אגענטור.

דער דאזיקער ריכטער איז פון זיין פרוי, וועלכע ער רעכנט פאר א גוטער מאלערן. ער האט דערפאר זיי אָפּגעשפּילט א שפּיצל, וואס פאראיאפט זיי א סך עגמת־נפש.

—(::)—

מאָנטעפיאָר סערווים קלוב די־נער דאָנערשטאג, פעב. 5

דער מאָנטעפיאָרע קלוב אָנאָנסירט זיין ערשטן „סערווים קלוב דינער" אויף איבעראַכטאג דאָנערשטאג, פעב. 5טן, אין ראָיאל אלעקסאנדרא האָטעל. דער דינער וועט זיך אָנפאנגען פונקט 6.30 און וועט זיך עגדיקן 8.15 נ. ב.

ווי מר. טשאס. סמיטען, פּאַרזיצער פון אראנזשמענטס קאָמיטעט, מעלדעט, איז דאס א נייע פאָרט אונטערנעמונג אין דער נעשיכטע פון די הינע אידישע קלובן. אינ׳ם פּראָגראַם גייט אריין א רעדע פון ריכטער סמאבס און מוזיק. עס וועלן אויך קלאר נעמאכט ווערן די אויפגאבן פונ׳ם „סערווים קלוב".

אלע זיינען איינגעלאדן. בילעטן קאן מען באקומען (אויף פּאפּולערע פּריין) אין ראָיאל אלעקסאנדרא האָטעל.

—(::)—

פּאליציסטן און פאשיסטן אין נעשלעג מיט קאמוניסטן

האמבורג, דייטשלאנד, יאנוו. 28. — פופציק פּאליציסטן האבן זיך דא פאר־אייניקט מיט די פאשיסטן אין א נע־שלעג מיט צוויי הונדערט קאמוניסטן וועלכע האבן נעמאכט א פאראויף צו שטע־רען א פאשיסטישע פּאראזאלונג נעכטן ביינאכט.

אין דער נעשלעג איז איינער דער־הרג׳עט געווארן, און דריי פּאליציסטן און צוויי קאמוניסטן זיינען ערנסט פארוואונ־דעט געווארן. דריי פאשיסטן און 17 קאמוניסטן זיינען לייכט פארוואונדעט געווארן פון מעסער שטעך. אכציק קאָ־מוניסטן זיינען ארעסטירט געווארן.

גלה פארשטעלט זיך פאר אן אולטרא מאָדער־נעם קינסטלער, — און איצט לאכט מען אין די הויפנס פון די קונסט-קריטיקער

באסטאן, יאנוו. 28. — איצט ווייס מען שוין ווער אין דאס געווען „דער גרויסער קינסטלער", פּאוועל ישערדא־וואוויטש, „גרינדער און גרויסער מאס־טער פון דער דיזזומבראציאניסטישער שול פון מאלערײ", וועמעס בילדער זיינען דא געווען אויסגעשטעלט אין די וואוס גאלע־ריען און מען וועלכע די קונסט־קריטישע וועלט איז דא געגאנגען באראאם.

יא, דער סוד ווער אז״דער גרויסע רוסישער אַרטיסט״ איז, איז אנטפּלעקט געווארן צום גרויסן הארצווייטיק פון די מוזיק קריטיקער, פון וועלכע מען לאכט איצט אין די הויפנס.

דער „גרויסער רוסישער קינסטלער" איז א קאליפארניער גלה, פון לאס־אנ־דזשעלעס, רעוו. פּאול סמיט. די פיר בילד דער וואס עס האט אויסגעשטעלט אין ניו־יאָרק, שיקאגא, און לעצטנס אין באסטן, האבן אריינגעפירט די קונסט קריטיקער אין קעלבערנע התפעלות, און מאר איין בילד האט מען אים שוין גע־באטן אנדערהאלבן טויזנט דאלאר, — אלץ דערפאר, ווייל זיי זיינען געגאנגען אונטער אן אויסטערלישן נאמען און הא־בען געזאָלט כלומר׳שט דערפאר־זעזעניטרין ניט־געשטויגענע, ניט־געפליגענע געראַ־קען, פון אן אולטרא מאדערניסטישן כאראקטער.

רעוו. סמיט, ווייזט זיך ארויס, האט געהאט א הארץ אויף די קונסט קריטיקער דערפאר וואס זיי האבן ניט געשיינקט קיין אויפמערקזאמקייט צו די מאלעריי־ען פון זיין פרוי, וועלכע ער רעכנט פאר א גוטער מאלערן. ער האט דערפאר זיי אָפּגעשפּילט א שפּיצל, וואס פאראיאפט זיי א סך עגמת־נפש.

—(::)—

סעסיע פון פעדעראל פּאַרלאמענט וועט ווארשיינלאך ניט פּאַרלאָפן ווערן פריער זיי טארט

אטאווא, יאנוו. 28. — כאטש אלע דער־פארטמענטס פון דער רעגירונג ארבעטן ענערגיש צוגרייטנדיק זיך צו דער פּאַרלא־מענט סעסיע, איז עס ניט ווארשיינלאך אז די סעסיע זאל פּאַרלאָפן ווערן פריער ווי אויף מארט. די עפענונג פון דער סע־סיע, וועט דערוואַרטעט, וועט פּאַרקומען ארום מארט 12טן, און איינע פון די ער־שטע אקטן פון דער רעגירונג וועט זיין צו פארזאָרגן זיך אין פּאַרלאמענט מיט א צייטווייליקן בודזשעט, ביז דער אלגעמיי־נער בודזשעט וועט גוטגעהייסן ווערן.

די הויפּט פראגע פון דער סעסיע וועט אפשר זיין די אלגעמיינע רעוויזיע פון די טאריפן, אבער עס קאן אויך זיין, אז די דאזיקע רעוויזיע זאל אָפּגעלייגט ווערן ביז נאך דער איפּפּעריאלער קאָנפערענץ, וואס דארף פּאַרקומען קומענ־דיקן זומער אין אטאווא.

קאנאדע פּראָטעסטירט קעגן באהאנדלונג פון דעפּאָרטירטע אין די שטאטן

וואשינגטאן, ד. ק., יאנוו. 28. — די קאנאדער רעגירונג האט אריינגעשיקט איר פּראָטעסט קעגן דער באהאנדלונג פון אנדזשעלעס, קאליפארניע, יאנוו. 28. — אנגעקלאגט אין משקה־האנדל, האט דאס געריכט נעכטן פאר׳משפּט אלפרעד דיס׳ן צו באַצאלן פינף הונדערט דאלאר שטראָף, אדער צו צוזיי הונדערט טעג טורמע.

די הויפּט פראגע פון דער סעסיע וועט אפשר זיין די אלגעמיינע רעוויזיע פון די טאריפן, אבער עס קאן אויך זיין, אז די דאזיקע רעוויזיע זאל אָפּגעלייגט ווערן ביז נאך דער איפּפּעריאלער קאָנפערענץ, וואס דארף פּאַרקומען קומענ־דיקן זומער אין אטאווא.

ארבעטס שעה׳ן אין די סי. פּי. אר. שאפּס שטארק געשניטן געווארן

די סי. פּי. אר. וועט, אנפאנגענדיק א וואך און דאס וועט מיינען א דורכ־שניט פון א פּאַרקלענערונג פון עלף דאָ־לאר אין די שכירות פון יעדן ארבעטער פאר דער צווייטער העלפט פון היינטיקן מאנאט.

אין די וועסטאן שאפּס ארבעטן ארום צוויי טויזנט ארבעטער. אין קאלגארי באשעפטיקט די סי. פּי. אר. אין די אנ־דערן שאפּס, ארום פערצן הונדערט אר־בעטער. און אין וואנקאווער — זעקס הונדערט ארבעטער.

די באאמטע פון דער יוניאָן גלויבן, אויבנאויף באַרירט געווארן פון דער אייר־

(שלום אויף לעצטער זייט)

מאס-מיטינג פון קלאָוקמאכער, היינט 8.30 אוונט אין פרייהייטס טעמפּל

קומט אלע — זייער וויכטיק!
אויפזיכט:
אינדוסטריעלע נאַדל־פאך יוניאָן

אגב - אורחא

פון מארק

שמועסן איבער טאָג נייעסן

גאס א ראביי האט פארזעגן — נאנדי, דער אומבאזונבארער, — די אינדישע נעפאר. — א פרעמדע וועלט.

ריידנדיק פאר זיין „קאנגרעגיישאן" און מאנהעטן, האט ראביי איזראעל נאלד־שטיין אנומלט דערקלערט, אז די באציי־כונגען „רעפארמער" און „ארטאָדאָקסן" שטעלן מיט זיך מער ניט פאר די גרינד־לאכע אונטערשיידן צווישן אידישע ריכ־טונגען אין אמעריקע, ווי דאס איז געווען מיט פופציק יאר צוריק.

גיכער קאנען איצט די אמעריקאנער אידן פארטיילט ווערן, ווי דער ראביי גלויבט, אויף ציוניסטן און ניט־ציוניסטן, אדער אויף שול אידן („סינאגאגן") און ניט־שול אידן.

מיר קאנען קיין טענות ניט האבן צו ראביי נאלדשטיין וואס ער האט פארזעגן גאך א וויכטיקע צעטיילונג — פון אונ־זער שטאנדפּונקט וויכטיקער ווי די וואס ער האט אנגעצייכנט: אויף אידיש־ריידנ־דיקע און ניט־אידיש ריידנדיקע אידן. נאָכאלעמען, קאן מען דאך ניט דער־ווארטן, אז ער זאל זעען אויסער די גרנ־ניצן פון די פּראָבלעמען וואס זיינען פער־זענלאך נוגע אים און דעם קרייז אין וועלכן ער נעפינט זיך. — א קרייז, וואו די שפּראכן פראגע איז שוין לאנג פאר־ענטפערט, און וואו אידישקייט אין בלויז א פראגע פון א כאר מיט שיקסעס אדער אן שיקסעס, פון א שמץ „ווייאניזם" אדער „נאן־זייאניזם".

אבער אזא וויכטיקע און שארפע צע־טיילונג האט שוין דער ראביי נעדארפט יא באמערקן: די צעטיילונג צווישן „ווער־הייער" אידן און „שטאט קאמיטע" אידן.

די דאזיקע צעטיילונג וועט ניט פאר־שווינדן אפילו ווען דער אונטערשייד צווישן „רעפארמ" און „ארטאָדאָקסן" וועט אפּגעוווישט ווערן. ווען אלע אידן וועלן אנהויבן אדער אויפהערן גיין אין סינאגאגע און אלע וועלן אנערקענען, אז זייאניזם איז א. קיי.

ניין, אפילו ווען דער אידיש־העבריאיש שער קאמף וועט געלייזט ווערן מיט א שלום לטובת ענגליש, וועלן נאך אלץ זיין „ווער־הייער׳ס" און „שטאט־קאמיטעס",— און אידן וועלן ספּעציעל קויפן בשר־כשר.

כדי עס זאל זיין ביי וואס צו קחל׳ן זיך.

❦

מאהאטמא גאנדי, דער נביא פון אינ־דיע און אפשר דער מעכטיקסטער און איינפלוסרייכסטער מענש אין דער וועלט, האט פארלאזן זיין „פאלאָ", זיין צעל אין יעראדא טורמע, מיט מער פארדראס, ווי א קעניג פארלאזט זיין רייכן פּאלאָ. און זיין איינציקע טריינסט איז, וואס ער וועט דארטן זיין צוריק מיט נאסט הלב, אין צוויי חדשים ארום.

נעקליידעט אין זיין געוויינלאכן „פאר־ראנדעס" קאסטיום, א גארטל ארום די לענדן און א שטיקל געוואנט איבער דער נאקעטער פּלייצע, האט דער פאקטישער הערשער פון אינדיע, וועמעס וואָרט איז געווען פאר 320 מיליאן מענשן, פארלאזן מיט א זיפץ די פיר הוילע וועגן פון זיין צעל. די גאנצע מעבל פון וועלכער איז באשטאנען פון א שטיקל טעפּיך אינמיטן אוי׳ם שטיינערנעם דיל, און האט זיך אוועקגעלאזט אין דער אפענער שטורעם דיקער וועלט.

„איך האב ניט ליב די באוועגונג און דעם טומל פון דער אויסערלאכער וועלט", — האט ער באמערקט צו א קארעספּאנ־דענט פון דער „אסאשייטעד פּרעס", וואס האט אים באגלייט. — „און דער־פאר ניט מיר די טורמע, ניט נעקוטן אויף איר אפּגעזונדערטקייט און אינזאמקייט, די פרייד פון פרידן, רואיקן אריינגעראכטן זיך אין זיך און אינערלאכע צופרידנהייט".

וואס קאן מען טאָן אונטערצודריקן דעם גייסט פון א מענטש, וואס דארף נאר א גארטל פאר די לענדן און וואס נעפינט פרייד אין די שטיינערנע וועגנס פון א טורמע?

❦

אויב גאנדי איז דער סימבאל פון אינ־דיע, דאן איז אינדיע אומבאזונבאר.

ניין, אינדיע איז אפשר א סכנה פאר דער גאנצער „וויסער ציוויליזאציע", — א סך א גרעסערע סכנה, ווי „די נעלע געפאר", וועגן וועלכער מען רעדט שוין צענדליקער יארן.

יאפאן ליגט שוין איינגטלאך געבונדן הענט און פיס אין די קלאמערן פון דער „וויסער ציוויליזאציע".

אין כינע, דעם דיזיקן לאנד מיט זיינע אומצייליקע מיליאנען, הויבט אויף די „וויסע ציוויליזאציע" אן אריינצודרינגען, און, כאטש זי האט דערווייל באריירט בלויז דעם ים ברעג און די פּאָרטן ביי די גרנ־סערע טייכן, געפינט זי דאָרטן א גאנץ שטארקן אנהאלט.

אבער אינדיע, וועלכע נאך הונדערטער יארן פון ווייסער הערשאפט, מיט די גרעסטע אנשטריינגונגען זי צו „ציוויליז־זירן", קאן נאך איצט פארברענען אין די נאסן פון איראפּייאישע מאנופאקטור און באגונגען זיך מיט א פאס פון היים־גע־פיף פון גראס אויס׳ן הארטן דיל, — איז עס א סימן, אז די הונדערט יאריקע צי־וויליזאטאָרישע ארבעט פון ענגלאנד אויף איר איז נענגאנגען פארלארן!

❦

רודאלף ראָקער, האט דא אמאל דער־ציילט מערקווירדיקע זאכן וועגן „סטע, — וואס איז דערווייל בלויז דא און דאָרטן אויבנאויף באַרירט געווארן פון דער אייר־

אידישע וואָרט

יעדן טאָג

THE ISRAELITE PRESS

Classified Se

PROF. SCOTT

R.B. ORMIS

P. A. TEMPLI

We Pay Highe

MUTUAL AG

SCOTT REALTY

NOKOMIS BU

KILSHAW

Dominion Furni
Limited

TUES. JAN. 27, 19

PERSON

FOR RE

Phone 86 067

Canada Bldg.

703 MAIN ST. — PH

Business Oppo

8/4 Main St.

11 C.P.R. Office Bldg.

Phone 28 800 247 Notre Da

499 NOTRE DAME
PHONES: 86 195

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער קרן קימת און די אידישע פאָלקס אָרגאַניזאַציעס

פון הערי י. כהן

עס ווערט דערציילט, אז פּראָפעסאָר הערמאַן שאַפירא, דער פאָטער פון דער קרן קימת אידייע, האָט אמאָל געזאָגט דאָס פאָלגנדע: "ווען אונזערע עלטערן וואָלטן, באלד נאָך דעם חורבן, געווען אָוועקגעלייגט בלויז אין דאָלאַר אויף דריי פּראָצענט, וואָלטן מיר איצט גע־ווען די רייכסטע נאַציע אויף דער וועלט". זיך איבערצייגן אז דאָס איז ריכטיק, מען קאָן זיין זיכער, אז אונזערע על־טערן האָבן דאָס ניט געטאָן, ניט ווייל זיי האָבן דאָס ניט פאַרשטאַנען, אָדער האָבן עס ניט געוואָלט טאָן. עס איז פּשוט ניט געווען אַז פלאַץ וואו מען האָט געקאָנט אוועקלייגן אַ דאָלאַר און זיין זיכער, אז ער וועט ניט פאַרלאָרן גיין.

מיר זיינען דאָרום פאַרבליבן ניט נאָר אַ היים־לאָז און באַדן־לאָז פאָלק, נאָר אויך אַ געלט־לאָז פאָלק. עס זיינען גע־ווען און עס זיינען אויך איצט פאַראַן פילע רייכע אידן אין פאַרשיידענע לענ־דער. דאָס אידישע פאָלק, אָבער, אַלס גאַנצעס איז דאָס אַרימסטע פאָלק אויף דער גאַנצער וועלט.

דערפאַר ווען מען האָט אָנגעהויבן רעדן וועגן שיבת ציון, וועגן דעם אידן ווען מען האָט אויסגעקערט קיין ארץ ישראל און עס וועדער אויפבויען אַלס אַ אידישע לאַנד, האָבן מיר נעמען אַלס חויבן פון אָנהויב, ניט נאָר האָבן מיר זיך גענומען צו דער אַרבעט אָן פאַר־שטענדעניש אויף אַן דערפאַרונג ווי אַ בויער אַ לאַנד, נאָר אויך אָן אַ געלט, קאָן מען אַ פעני געלט.

עס איז לייכט צו פאַרשטיין, אז ווען מען הויבט אָן אַ געשעפט, איבערהויפּט אַזאַ ריזיק געשעפט ווי בויען אַ לאַנד, דאָרפן מען אָן אַ געלט, קאָן מען ווייט ניט אויפגיין. דערפאַר מאַקע, ווי עס זעט אויס, האָט די ציוניסטישע אר־גאַניזאַציע אַלעמאָל געהאַט גרויסע דע־פיציט. מיר האָבן זיך אונטערגענומען דורכצופירן אַן אומגעהויער גרויסע אונ־טערנעמונג אָן אַ גרונט קאַפּיטאַל. די וועלט געשיכטע ווייסט ניט פון אַן ענ־לאַכן פאַל. עס איז געפאַלן אויף דעם אידישן פאָלק דער גורל דורכצומאַכן דעם ערשטן עקספּערימענט פון דעם סאָרט.

ווען הערצל האָט אָנגעהויבן די ציו־ניסטישע אַרבעט האָט ער פיל געהאַפט נאָכן און אונזערע באַראָלען. ער האָט געוואוסט, אז עס וועלן זיך פאָרערן גרויס סע סומען געלט אויף צו פאַרווירקלאַכן דעם ציוניסטישן חלום. ער האָט גע־וואוסט, אז עס זיינען פאַראַן אידן וואָס האָבן דאָס געלט און ער איז געווען זי־כער, אז זיי וועלן עס אים געבן בכדי צו זיין שותפים אין דער באַפרייאונג פון זייער פאָלק.

הערצל האָט זיך אָבער שנעל אנטוישט די רייכע אידן האָבן זיך צו אים אויס־געדרייט מיטן רוקן. ער האָט איינגעזען, אז דאָס אידישע פאָלק האָט ניט אויף צו האָפן און וועט זיך מוזן באַפרייען מיט זיינע אייגענע כחות. ער האָט דערפאַר באַלד, שוין אין די ערשטע יאָרן באַשאַפן צוויי פינאַנציעלע אינסטי־טוציעס: די ערשטע קאָלאָניאַלע באַנק אין דעם קרן קימת, אַדער אידישער נאַ־ציאָנאַל פאָנד, ווי עס איז עפּעס באַ־קאַנט, וועלכע האָבן די אויפגאַבע צו העפן בויען דאָס אידישע לאַנד. דער קרן קימת דאַרף אויסלייען דעם באַדן און די באַנק דאַרף אָנפירן מיט דער קאָלאָ־ניזאַציאָנס אַרבעט.

דער קרן קימת איז שטאַרק באַליבט און פּאָפּולער ביי אַלע ציוניסטן. מען האָט ליב דעם פאָנד, ווייל ער איז אַ פאָלק פאָנד און פון זין פון וואָרט. אין דעם קרן קימת קאָן זיך אַפילו דער אָרימסטער באַטייליקן. מען האָט אים אויף ליב ווייל דאָס דערוואַרבענע לאַנד ווערט דאָס איינגענומען פון דעם אידישן פאָלק. עס איז צום ערשטן מאָל אין דאָס דעם חורבן, אז מיר קאָנען אָנווייזן, אז דאָס אידישע פאָלק פאַרמאָגט עפּעס. די אין דער פאַרמעגן איז זייער אַ וויכ־טיקע זאַך. עס איז עדר, דאָס טייערסטע אין דעם לעבן פון יעדן פאָלק. פון דער ערד ציט דאָס פאָלק זיין יניקה, אויף דער ערד קאָן דאָס פאָלק אנטוויקלען זיין קולטור אויף אַלע געביטן פון דעם מענש־לאַכן לעבן. באַזיצט דאָס פאָלק די ערד, האָט דאָס דעם פונדאַמענט אויף וועל־כען צו בויען אַלעס אין וואָס עס נוי־טיקט זיך.

דרייסיק יאָר זיינען פאַראיבער זינט דער קרן קימת איז באַשאַפן געוואָרן. ביז איצט איז פאַר דעם פאָנד געזאַמלט גע־וואָרן אַן ערך פון פיפצן מיליאָן דאָלאַר. מיט דעם געלט האָט מען אין ארץ יש־ראל געקויפט באָדן וואָס איז איצט ווערט פיל מער ווי מען האָט אין אים אריינ־געלייגט. אויף דעם באָדן האָט מען באַ־זעצט אידן, וועלכע וואָלטן געווען פאַר־בליבן באַדן־לאָזע לופט מענשן. דער קרן קימת העלפט אויפבויען דאָס לאַנד און געזונט מאַכן דאָס פאָלק. שאַפן פאַר אים אַ עפּסטן עקאָנאָמישן באַזיס און אין־וואָנערצאָלן אין דעם לאַנד.

דאָך, מיט דער גאַנצער ליבע וואָס מיר האָבן פאַר דעם פאָנד האָבן מיר ביז איצט ניט געטאָן, וואָס מיר דאַרפן און געקאָנט טאָן פאַר אים. ווען פון אַלע אידן איבער דער וועלט, וואָלטן בלויז צוויי מיליאָן געווען ביינעשטי־ערט פאַר אים כאָטש איין דאָלאַר אַ יאָר, צוויי סענט וועכנטלאַך פון יעדן צוויי מיליאָן אידן, וואָלט דער פאָנד איצט פאַרמאָגט פיר מאָל מער ווי זיין פאַרמעגן איז אין אונזער לאַנד פּראָבלעם. דאָס שווערסטע פּראָבלעם אויף דעם וועג פון אונזער באַפרייאונג, וואָלט געווען געלייזט. עס איז קלאָר, אז ווען מיר וואָלטן געווען זיי באַלעבאַטים פון דעם באָדן אין ארץ־ישראל, וואָלטן פילע אַנ־דערע שווערקייטן אין וועלכע מיר שטוי־סען זיך איצט אָן, זיינען עקזיסטירט.

עס איז אַ טרויעריק וואָס ניט נאָר פאַראַנט. עס איז טרויעריק וואָס ניט ליבעס דערקלערונגען צום קרן קימת, מיר מוזן איבערגיין פון ווערטער צו מעשים. די לאַנד פראַגע איז איצט מער אַקטועל ווי זי איז געווען ביז איצט. דאָס קויפן דעם באָדן קאָן ניט אָפּגעלייגט ווערן. עס האַנדלט זיך ניט ווען זאַמלען געלט און עס אַריינלייגן אין באַנק אויף פּראָצענט. איצט מוז מען קויפן וואָס מער באָדן. דאָס מוז געטאָן ווערן אויב מיר ווילן ווערן אַ וויכטיקער פאַקטאָר אין לאַנד. אויב מיר ווילן ניט שאַפן אַן ארץ־ישראל אַ ישוב וואָס זאָל באַשטיין פון נייטציק פּראָצענט שטאַטיש איינוואוי־נער, דאָס וואָלט געווען אַ נייע געטאָ, אָבער ניט קיין אידישע לאַנד.

אידן דאַרפן פאַרשטיין דאָס לאַנד פּראָבלעם אַביסל טיפער. עס זיינען שוין איצט דאָ געוויסע שטרעבונגען לאַנד אין ארץ־ישראל, וועלכע מען קאָן ניט קויפן, ווי טייער מען זאָל דערפאַר וועלן באַ־צאָלן. וועלן מיר אויף לייגנער ווערטן, אין דאָ אַ געפאַר אז מיר זאָלן פאַרלירן די מעגלאַכקייט צו קויפן נאָך אַנדערע שטרעבונגען באָדן. יעדנפאַלס ווען אַפילו מיר זאָלן יאָ האָבן אַ מעגלאַכקייט צו קויפן פון געוויסע שטרעבונגען באָדן אין שפּע טערע ציינען. וועלן מיר דאַרפן באַצאָלן אַ פיל טייערן פּרייז, ווי מיר קאָנען דעם זעלבן באָדן קויפן ביי היינטיקן טאָג.

מען דאַרף אויך נעדויערקען, אז עס יאָ־וועז זיך קאָנקורענטן אויף דעם געביט פון קויפן באָדן. איינער פון זיי שטאַרק סטע קאָנקורענטן איז דער "וואַטיקאַן". די קאַטאָליקן זיינען לעצטנס געוואָרן שטאַרק "ביזי" מיט זאַמלען געלט אויף צו קויפן באָדן אין ארץ־ישראל. מען קאָן זיין זיכער, אז יעדע שטיקל ערד וואָס וועט אריינפאַלן אין דייערע הענט, וועט פאַר אונז זיין פאַרלאָרן.

מיר מוזן באַדויערן דעם פאַקט וואָס אויף איצט פאַרשטייען ניט אונזערע ריי־כע ברידער די לאַנג בנוגע דער באָדן פראַגע. עס איז אַ באַל, אַראַנזשירט פון דער פאַרשטייען זיי ניט די ניט־ציוניסטן, נאָר אַפילו אונזערע רייכע ציוניסטן חוי־בען ניט אָן צו באַגרייפן די ערנסטקייט פון דעם מאָמענט.

און פונקט ווי הערצל האָט מיט דריי ענענדליק יאָר צוריק געוועגדעט זיינע אויגן צו די אידישע פאָלקס מאַסן, ווען די רייכע האָבן זיך אָפּגעזאָגט אים צו העלפן, אַזוי מוזן אויך מיר זיך ווענדן איצט צום פאָלק און רופן נאָך הילף אין דער ברענענדיקסטער פראַגע.

דער קרן קימת לישראל מוז ווערן דער פאָנד פון פאָלק — ניט נאָר פאַרן פאָלק. עס מוז עס ווערן אין דער ווירקלאַכקייט ניט בלויז אין דער טעאָריע. עס מוזן געפונען ווערן וועגן און מיטלען אין אַזוי אַ וועג, אַבער ניט קיין אידישע לאַנד.

אידן דאַרפן פאַרשטיין דאָס לאַנד פּראָבלעם אַביסל טיפער. עס זיינען שוין יעדער אידישע הויז, דאָס געלט מוז איצט קומען שנעל און דאָס איז מעגלאַך נאָר דאַן, ווען עס וועלן געפונען ווערן זיי ווענן ווי אַזוי צו זאַמלען עס פון אַ נאָר גרויסע צאָל אידן.

אין די פאַרשיידענע אידישע אָרגאַני־זאַציעס זיינען אָנגעשלאָסן הונדערטער טויזנטער אידן. דורך די אָרגאַניזאַציעס און שולן קאָנען זיי אַלע דערגרייכט ווע־רען. יעדע אָרגאַניזאַציע, עס מאַכט ניט אויס צוליב וועלכן ספּעציעלן צוועק זי איז אָרגאַניזירט געוואָרן, מוז אריינ־נעמען דעם נאַציאָנאַל פאָנד אין דער פּראָגראַם פון איר אַרבעט. אַ ספּעציעלער טאַקס מוז אַרויפגעלייגט ווערן אויף יעדן פאַראַרבעט, שטענדיק אַ שטענדיק מיט אים ווי מיט אַ משרן אויף אַ נאַציאָנאַל פאָנד אין דער די נאַנצע שטוב אויף אַ מ־יעדן פאַרוואַרן, דאַרף יעד בען, איך אַרבעט פאַר אַ אידישן לאַנד.

איר שטימע דאָרט אַ אידישע אַרבעט כען און ווייניגערהייט, דער יעד דען אַלע עראַלאַכע מיטלען ווי אַזוי צו עטוואָס אָפּגערוקט פון אַ אידישן לאַנד. דער דאַזיקער פאַר שוין שטילער אָבער מיט פאַרבינדונגען צו אַזאַנס:

— אויב עס געפעלט מיר . . . אויב איך שאַ איז אַדרבא: ווער האַלט מען נייט און מען וועט בעסער, אז איך דאַרף אַ

— מיר וועלן אין עו דו ניי, אויב דיר, געפעלט אונזער הויז! דאָ האָב

איך קאָנט פאָרן

פון אירגענד וועלכן טייל נאַרט ענד־ביז צום צענטע שטאָט

זינדי בלונ

(פאַרטזעצונג

מר. וואָלף האָט שוין א שריען און ער איז געשט ביילטע פויסטן גרייט אַנ

— און מיר וועלן זיך ראַבעווען! — איז קיידי נען און זי האָט דאָס קינ צו שיינדלען אין שויס — דאָס וואָס? ס'איז אַ הי א רויבעריי! פרעמדע הי ראַבעווען אונזער פראַצע!

דער אַלטער האָט זיך צו איר מיט אויפגעהויבע ער האָט אַרויסגעקוועטש איין:

— אין ווער ביזטו, האָסטו צו מיר אַריינגע טאָטן דעם קבצן און אַנ דו האָסט אויך אַ דעה

— בענדשאַפט איז זון, ער האָט געאַרבעט פ צום שכל געקומען, פאַר אים צו באַראַבעווען?

שוויים האָט ער אַריינג פעקטאָרי, שטענדיק אַ פאַראַרבעט, שטענדיק אַ מיט אים ווי מיט אַ משרן די נאַנצע שטוב אויף מ יעדן פאַרוואַרן, דאַרף יעד בען, איך אַרבעט פאַר אַ

איר שטימע דאָרט אַ כען און ווייניגערהייט, דער דען אַלע עראַלאַכע מיטלען ווי אַזוי צו עטוואָס אָפּגערוקט פון אַ שוין שטילער אָבער מיט פאַרבינדונגען צו אַזאַנס:

— אויב עס געפעלט מיר . . . אויב איך שאַ איז אַדרבא: ווער האַלט מען נייט און מען וועט בעסער, אז איך דאַרף אַ

— מיר וועלן אין עו דו ניי, אויב דיר, געפעלט אונזער הויז! דאָ האָב

ווי אַזוי פרויען פאַ

פעטקייט

ווי אַזוי וואָלט איר געגליכן צו אַ אידישן אַרבעטער, אַ אידישן אַרבעטער, אַ אידישן אַרבעטער,

איך קאָנט פאָרן פאַר
פון אירגענד וועלכן טייל פון נאָרט ענד: ביז צום צענטער פון שטאָט
הערי לייאָן, מענערזשער
50c
מיט א
בליו בוירד טעקסי
טעלעפאָנירט
24 521 און 24 511

זינדיק בלוט

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

++++

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

מר. וואָלף האָט שוין איצט אויך גע־שריען און ער איז געשטאַנען מיט גע־ביילטע פויסטן גרייט אַנצופאַלן.

— און מיר וועלן זיך נישט לאָזן באַ־ראַבווען! — איז קיריי אויפגעשפּרונ־גען און זי האָט דאָס קינד אַריינגעליינט צו שיינדלען אין שויס — וואָס הייסט דאָס וואָס? ס'איז א רציחה! ס'איז א רויבעריי! פרעמדע הינט קומען און ראַבווען אונזער פּראַצע!

דער אַלטער האָט זיך דערנעענטערט צו איר מיט אויפגעהויבענע אַקסלען און ער האָט אַרויסגעקוועטשט דורך די ציין:

— און ווער ביזטו, הא? וויפיל האָסטו צו מיר אַריינגעבראַכט פון דיין טאַטן דעם קבצן און אַנזעער? הא? דו האָסט אויף א דעה איבער מיר?

— בענדזשאַמין! אין דער עלטסטער זון, ער האָט נעאַרבעט פון זינט ער איז צום שכל געקומען, פאַר וואָס קומט עס אים צו באַראַבווען? זיין בלוט און שווייס האָט ער אַריינגעלייגט אין דער פעקטאָרי, שטענדיק איז ער פאַראַנט, פאַראַרבעט, שטענדיק שאַפט מען זיך מיט אים ווי מיט א משרת און איך טראָג די נאַנצע שטוב אויף מיין קאָפּ, דאַרף יערן פאַרזאָרגן, דאַרף יערן אין זינען האַ־בען, איך אַרבעט פאַר אַלע!

איר שטימע האָט געקלונגען געבראָ־כען און וויינענדיק, דער אַלטער האָט זיך עטוואָס אָפּגערוקט פון איר און ער האָט שוין שטילער אָבער מיט דער איינענער פאַרביסנקייט געזאָגט:

— אויב עס געפעלט אייך נישט ביי מיר . . . אויב איך שאַף זיך צופיל — איז אַדרבא: ווער האַלט אייך דאָ צו? מען גייט און מען זופּט זיך וואו עס איז בעסער. אז איך דאַרף אייך דאָ נישט!

— מיר וועלן אין ערגעץ נישט גיין! דו גיי, אויב דיר, געפעלט אַזוי! דאָ איז אונזער הויז! דאָ האָבן מיר די מאַמע אונזערער באַגראָבן! מיר גייען נישט! ס'איז איז אונזערס! — האָט זיך בענדזשאַמין ווילד צעשריען.

— מיר וועלן אין ערגעץ נישט גיין! דו גיי, אויב דיר געפעלט אַזוי! דאָס איז אונזער הויז! דאָ האָבן מיר די מאַמע אונזערע באַגראָבן! דו . . . ידו האָסט דער מאַמען געטריבן אין קבר אַריין און איצט ווילסטו אונז אויף פאַר־טרייבן! צוליב דיינע מיידן!? מיר גייען נישט! ס'איז אונזערס! — האָט זיך בענדזשאַמין ווילד צעשריען.

דער אַלטער איז א ווײַלע שטיל גע־בליבן. ער האָט דערפילט ווי אַלע קינ־דער קוקן אויף אים מיט טרויעריקע אויג־גען. עפּעס האָט זיך אויף א ווײַלע אין אים דערוועקט א געפיל פון שרעק פאַר די קינדערס צער.

ער האָט זיך אַוועקגעזעצט און ער האָט געשוויגן. נאָר באַלד האָט דער כעס ווידער געגומען קאָכן אין אים. — איז וואָס זשע? וואָס זשע ווילן זיי? זיי וויל פון אים צוגעגעבן דעם פאַרטאָגן נאָך ביים לעבן? לעבעדיקערהייט אים ערשטענען? וואָס מיינען זיי מיט זיך? זאָל איך אפשר אויפגעבן מיין גליק צוליב זיי? ווייניק האָב איך זיך אָנגע־ליטן פאַר דער צייט וואָס זייער מוטער האָט געלעבט און איך בין געווען געפאַר־גען אין איר נעץ? ווייניק נאָך? די בייזקייט האָט זיך אין אים צעברענט שוואַרץ אָפּגערוקט פון איר און ער האָט קיידי האָט אָנגעהויבן ווײַנען שטיל און מיט א פאַרשטיקט קול: די באַליידיקונג האָט אים געשטיקט אין האַלז, און זי האָט אָנגעהויבן שטאַמלען איינגעהאַלטע־נערהייט און ווײַנענדיק:

—א האַרץ האָט עס פון א רוצח... וואָס ווילן מיר דען וואָס? מיר האָבן דען עפּעס קעגן דעם אַז ער זאָל חתונה האָבן?

— און אַז איר האָט יא דאַגעגן בין איך שטאַרק בדלות! — האָט דער אַל־טער געקריצט מיט די צייַן.

— אָבער ווי אַזוי טוט מען אַזאַ זאַך... ווי נעמט מען צו ביי די איינעניע קינ־דער און מען גיט אַלעס אַוועק צו פרעמ־דע הינט . . .

— דו האַלט דעם פּיסק, דו! — האָט זיך מר. וואָלף געגעבן א שטעל אויף — הער אויף צו האַווקען דו האַווקעסט ווי א הונט אַן ציין!

דאָ האָט זיך בענדזשאַמין געגעבן א רוק צו גאָר נאָענט צו אים:

— אויף וועמען שרייסטו אַזוי? — האָב אים זיינען מיט וועמען דו דערסט!

— האָט ער זיך צעשריען — זי איז דיר עפּעס ניט א שאַפ מויד פון דיינע מויזן!

— וואָס זשע שרייט זי? זי'מעג?

— האָט זיך דער אַלטער נאָך באַ־האַרעשט.

— זי מעג, ווײַל איר טוט־ ווײַ! ווײַל מען באַראַבעוועט אונז! זי איז געערבט: פרעמדע הינט!

— ווער באַראַבעוועט אייך? אָקס! וואָס ווילסטו, וואָס? איך זאָל עס אפשר אַלעס אויף אַוועקגעבן און איך זאָל צו אייך אָנקומען? — אַז נישט, דערלעבן וועט איר עס!

— מיר וועלן נישט דערלאָזן! וואו איז ישר? וואו איז גערעכטיקייט?

אונזערע באַגראָבן! דו . . . דו האָסט דער מאַמע אונזערער באַגראָבן! און איצט ווילסטו אונז פאַרטרייבן! מיר גייען נישט! ס'איז איז אונזערס! — האָט זיך בענדזשאַמין ווילד צעשריען.

— מיר וועלן אין ערגעץ נישט גיין! דו גיי, אויב דיר געפעלט אַזוי! דאָס איז אונזער הויז! דאָ האָבן מיר די מאַמע אונזערע באַגראָבן! דו . . . ידו האָסט דער מאַמען געטריבן אין קבר אַריין און איצט ווילסטו אונז אויף פאַר־טרייבן! צוליב דיינע מויזן!? מיר גייען נישט! ס'איז אונזערס! — האָט זיך בענדזשאַמין ווילד צעשריען.

דער אַלטער איז א ווײַלע שטיל געב־בליבן. ער האָט דערפילט ווי אַלע קינ־דער קוקן אויף אים מיט טרויעריקע אויג־גען. עפּעס האָט זיך אויף א ווײַלע אין אים דערוועקט א געפיל פון שרעק פאַר די קינדערס צער.

ער האָט זיך אַוועקגעזעצט און ער האָט געשוויגן. נאָר באַלד האָט דער כעס ווידער געגומען קאָכן אין אים. — איז וואָס זשע? וואָס זשע ווילן זיי? זיי ווילן פון אים צוגעגעבן דעם פאַרטאָגן נאָך ביים לעבן? לעבעדיקערהייט אים ערשטענען? וואָס מיינען זיי מיט זיך? זאָל איך אפשר אויפגעבן מיין גליק צוליב זיי? ווייניק האָב איך זיך אָנגע־ליטן פאַר דער צייט וואָס זייער מוטער האָט געלעבט און איך בין געווען געפאַר־גען אין איר נעץ? ווייניק נאָך? די בייזקייט האָט זיך אין אים צעברענט שוואַרץ אָפּגערוקט פון איר און ער האָט קיידי האָט אָנגעהויבן ווײַנען שטיל און מיט א פאַרשטיקט קול: די באַליידיקונג האָט אים געשטיקט אין האַלז, און זי האָט אָנגעהויבן שטאַמלען איינגעהאַלטע־נערהייט און ווײַנענדיק:

—א האַרץ האָט עס פון א רוצח... וואָס ווילן מיר דען וואָס? מיר האָבן דען עפּעס קעגן דעם אַז ער זאָל חתונה האָבן?

— און אַז איר האָט יא דאַגעגן בין איך שטאַרק בדלות! — האָט דער אַל־טער געקריצט מיט די צייַן.

— אָבער ווי אַזוי טוט מען אַזאַ זאַך... ווי נעמט מען צו ביי די איינעניע קינ־דער און מען גיט אַלעס אַוועק צו פרעמ־דע הינט . . .

— דו האַלט דעם פּיסק, דו! — האָט זיך מר. וואָלף געגעבן א שטעל אויף — הער אויף צו האַווקען דו האַווקעסט ווי א הונט אַן ציין!

דאָ האָט זיך בענדזשאַמין געגעבן א רוק צו גאָר נאָענט צו אים:

— אויף וועמען שרייסטו אַזוי? — האָב אים זיינען מיט וועמען דו דערסט!

— האָט ער זיך צעשריען — זי איז דיר עפּעס ניט א שאַפ מויד פון דיינע מויזן!

— וואָס זשע שרייט זי? זי'מעג?

— האָט זיך דער אַלטער נאָך באַ־האַרעשט.

— זי מעג, ווײַל איר טוט־ ווײַ! ווײַל מען באַראַבעוועט אונז! זי איז געערבט: פרעמדע הינט!

— ווער באַראַבעוועט אייך? אָקס! וואָס ווילסטו, וואָס? איך זאָל עס אפשר אַלעס אויף אַוועקגעבן און איך זאָל צו אייך אָנקומען? — אַז נישט, דערלעבן וועט איר עס!

— מיר וועלן נישט דערלאָזן! וואו איז ישר? וואו איז גערעכטיקייט?

עלטערן פאַרשטייען דער בייבים שפּראַך

"מיר האָבן געדיינקט אַז מיר נייען פאַרלירן אונזער בייבי, ווען עס האָבן זיך איר געשנינען ציינדלאַך", האָט געזאָגט א מוטער פון קענטאַקי. "יי האָט קיין זאַך ניט געקאָנט פאַרדייען און איז געווארן מאַגערער יערן טאָג. נאָך איינע פון אירע שרעקעדיקע, ווײַנענדיקע נעכט, האָב איך זיך דערמאָנט אויף קאַסטאָריאַ און איך האָב עס געקויפט. עטלאַכע טראָפּנס האָבן געמאַכט צו פילן זי באַקוועם, און נאָך עטלאַכע דאָזעס איז עס גאָר געווארן אַן אַנדער קינד". דאָקטוירים איבעראַל רע־קאָמענדירן די ריינע־גרינצייג ניט שער־לאַכע פּלעמשער'ס קאַסטאָריאַ פאַר פאַר־קיולנגען, פאַרשטאָפונג, בויך־ווייטיק און אַנדערע קראַנקהייטן פון בייבים און קינ־דער. און מיליאָנען מוטערס ו ו י י ס ן אַז דער איינפלוס פון קאַסטאָריאַ איז דער בעסטער. היט אייך פון אימיטאַציעס. די פּלעמשער אונטערשרעפט אין דער ציינען פון ריכטיקער קאַסטאָריאַ.

— איך וועל דיר באַלד וויינען גע־רעכטיקייט! — איז מר. וואָלף גאָר נאָענט צוגעשפּרונגען צו בענדזשאַמיני־דזשאַמיני'ען. ביידע האָבן זיך אָנגעקוקט ווי צוויי צע'כעס'טע הענער, זיי האָבן שווער געאַפּעט און זיי האָבן זיך גע־קוקט ווילד אין די אויגן אַריין.

— נו, פּרוב . . . — האָט בענדזשא־מין געשריען כריפּענדיק — הויב זיך גאָר אַן . . . פּרוב . . . עס וועט שוין זיכער קיין חתונה נישט זיין . . .

פאַטער און זון האָבן זיך געגומען זידלען און אויסוואַרפן פאַרשיידענע חס־אים. בענדזשאַמין האָט ווילד געשריען. ער האָט פאַרגעוואָרפן זיין פאַטער אַז ער האָט זיי געמאַכט פאַר יתומים, אַז ער האָט זייער מוטער יונגערהייד געטריבן אין קבר, כדי ער זאָל קאָנען האָבן האָבן מיט אַן אַנדערער . . . ער האָט איר נישט געלאָזט לעבן, ער האָט זי געפּייניקט און אין דער ערד אַריינגע־טריבן . . . און מר. וואָלף האָט גע־שריען, אַז ער איז נישט זיין זון, אַז ער אַנערקענט אים נישט, אַז ער וויל אַן אים נישט וויסן, אַז ער איז הולטאַי אַן א גנב . . . א זער ער איז אים געגעבראַכט עס אויף געלעבט . . .

ביידע האָבן געשריען, געטופּעט מיט די פיס, געקלאַפּט מיט די פויסטן אויפן טיש. בענדזשאַמין איז געווען אַזוי צע־קאָכט, אַז ער האָט שוין אַליין נישט געגערט וואָס זיין מויל רעדט אַרויס, ער האָט געזאָגט אַלץ וואָס ס'איז אים געקומען אויף דער צונג. דער אַלטער האָט געציטערט פון אויפרעגונג, נאָר ער האָט זיך נאָך אַלץ איינגעהאַלטן און ער האָט נישט געוואָלט ברייגנען צו קיין געשלעג. ער האָט נאָך געגאַט דעם כוח צו דיינקען און ער האָט געוואוסט, אַז עס וועט קומען צו א מיאוס'ן קאַטאַדאַל און עס וועט אַרויסגעטראָגן ווערן אין נאַס אַריין, ביטערס האָט שטיל געבלאָזן, ער האָט נאָך אַלץ געהאַפּט, אַז ער זאָל דאָס קאָנען אויסמיידן, אָבער בענדזשא־מין איז אים געשפּרונגען אין די אויגן אַריין, ביטערס האָט שטיל געבלאָזן, סעמקע איז געשטאַנען שטיל און ער האָט אויף געציטערט פון כעס. שיינדל האָט זיך געפּלאַנטערט אַרום זיי, האָט זיך גע־בראָכן די הענט און זי האָט זיך געבעטן רחמים אַז מען זאָל זיך אויפהערן צו ברייגן און אַז מען זאָל שטיל און געלאַסן זיך דורכריידן, אַז מען זאָל נישט ברייג־גען צו קיין לייטישן געלעכטער, נאָר ווער האָט זי געהערט. בענדזשאַמין האָט אויפ־לו א ווארט אירט נישט געהערט, און דער אַלטער האָט אויך נישט אויפגעהערט צו שרייען.

מיט אַמאָל זיינען ביידע שטיל געווא־רען. זיי זיינען נאָך אַלץ געשטאַנען איי־נער אַנטקעגן דעם אַנדערן, זיך אָנגע־קוקט מיט פאַרשפּיצטער שנאה און זיי האָבן שווער געאַפּעט, אָבער ס'האָט אויסגעזעען אַז ביידע זיינען שוין מיד פון שרייען.

דאָ האָט זיך קיידי צעשריען מיט גע־וויין:

— צוליב וועמען? צוליב וואָס? צו וואָס האָבן מיר זיך דערלעבט? ! גע־קומען עפּעס א פרעמדע צוג! אַן אויס־געלאַסענע מויד אַן! זי — זי וועט אַלץ צונעמען פאַר אירע געליבטע וואָס זי האָט! אַז פרג'ן זאָל זי די אויסגעלאַס־ענע מויד!

מר. וואָלף האָט זיך געגעבן א וואַרף צו איר ווי א משוגענער. זיין גאַנצער פּנים איז געווארן דער אויינגעטונקען אין בלוט, די אויגן אַרויסגעשטאַרעט און ווילד, די הענט האָבן געציטערט און דאָס מויל האָט זיך אים משוגה'דיק באַוועגט:

— וואָס האָסטו געזאָגט, וואָס? וואָס האָסטו געזאָגט?

— אַז זי איז אַן אויסגעלאַסענע מויד! א פאַרשיווע צונג! אַן אַז זי וועט אויס־נאָרן דאָס פאַרמעגן פאַר אירע געגג־סטערס, די געליבטע אירע. וואָסזשע, אַז ערלאַכע מיידל וועט חתונה האָבן מיט אַזאַ אַלטן מאַן ווי איר? זי איז . . .

מר. וואָלף האָט א רעווע געטאָן ווי א פאַרוואונדעטע חיה.

— האַלט דעם פּיסק! איך צעקלאַפּ

ווי אַזוי פרויען פאַרלירן פעטקייט אין ענגלאַנד

ווי אַזוי וואָרט איר ענגליכן צו פאַרלירן אומ־געזונטע פעטקייט וואָס איר דאַרפט ניט און ווילט ניט, און אין דער זעלבער צייט פילן בעסער ווי איר האָט געפילט פאַר יאָרן?

ווי וואָרט איר ענגליכן צו פאַרלירן אייער צווייענדיקן ביידער און אייער צו פאַרמינענען בויך, און אין דער זעלבער צייט מאַכן אייער הויט אַזוי ריין און קלאָר וואָס וועט צווייגען באַוואונדערונג?

ווי וואָרט איר ענגליכן צו קרינן נאַרמאַלע וואָ־, און אין דער זעלבער צייט אַנטוויקלען דעם פאַר־לאַנג פאַר אַקטיוויטעט וואָס מאַכט אַרבעט פאַר א פאַרענינג און אויך געוויגן אין אַסבציצע און שאַרפקייט פון פאַרשאַנט?

ווענט זיך אָפּ היינט און זעט וויפיל איר וועט־ן נאָכדעם קויפט א פּעקעל פרושען זאָלצ. נעמט אייזלאַכע טייליעל יערן פריטאַרנ אין א נאַנ־הייסע וואַסער, און וועט איר האָט נעענדיקט די ערשטע פּלעטל, ווענט זיך ווידער אָפּ.

איצט וועט איר וויסן דעם נוטן מיטל צו פאַר־לירן העפטאַכע פעטקייט, און איר וועט אויך וויסן אַז די זעקס וויכטאַליזירנדיקע זאָלצן פון פרושען האָבן אייך באַשאַנקען מיט גלאַרייכן נעזונט.

דאָס איז דער מיטל מיט וואָס ענגלישע פרויען האַלטן זיך שלאַנק — פאַרוואָס ניט איר?

צען מיליאָן דאָלאַר אין עסעטס

דער באַריכט פון דער מאַנאַרק לייף אשורענס קאָמפּאַני, הויפּט אָפּיס, ווינ־ניפּעג, מאַניטאָבאַ, ווי פאַרגעלייגט ביי דער יערלאַכער פאַראַמלונג פון דער קאָמפּאַני וואָס איז אָפּגעהאַלטן געווארן דעם 27טן יאַנוואַר, מאַכט זייער א גוטן איינדרוק. עס ווייזט, אַז די קאָמפּאַני האָט געמאַכט א פאַרגרעסערונג אויף איבער איין מיליאָן דאָלאַר אין אַסעטס און אַז די אַסעטס איז איצט איבערשטיגן די סומע פון צען מיליאָן דאָלאַר.

אינוועסטמענטס ווערן באַריכטעט צו זיין פון זייער א הויכן גראַד, זינט איבער 97 פּראָצ. פון דעם אינוועסטעד אויף שטאַטיקע מאָרטגעדזשעס איז איינגעצאָלט געווארן אין קעש און $2.930 פון סעק־יוריטי איז געהאַלטן געווארן פאַר יערן $1.000 גוטגעהייסענעם פאַרם מאָרט־געדזש. די דאָזיקע קאָמפּאַני האָט שטענ־דיק געוויזן זייער צופרידנשטעלנדיקן אינ־טערעסט פאַרדינסט קראַפט, לויט דעם דאָ־מיניאָן אינשורענס באַזיס, איז עס געווען 7.66 פּראָצ. פאַר דעם פאַרגאַנגענעם יאָר. די סומע פון נייע און באַנייטע ביזנעס איז $12,143,916 און די ביזנעס אין קראַפט איז $63,900,511.00.

"קליימס" אין פאַרלויף פון 1930 האָבן באַטראָפן $281,184.93. דאָס איז 32 פּראָצ. פון דער דערוואַרטעטער שטער־לאַכקייט.

די פאַלגנדע זיינען דערוויילט געווארן דירעקטאָרן: — די הערן ווילאָם א. מע־טעסאָן, דזש. וו. וו. סטיוואַרט, דאַבערט דזש. גאַוולי, וו. טרעוואַר גווין, דאַנבאַר ה. האַדסאָן, איי. א. מאַרריז, ווילאָם ל. פאַרריש, דזשאַרדזש ה. סטיוואַרט און עד־גאַר דזש. טאַרר, קיי. סי. ל. ל. ד. די הערן פריים וואַטערהאוז און קאָמפּאַני זיינען דערוויילט געווארן אודיטאָרס

ביי א פאַרזאַמלונג פון דער באַארד, איז מר. וו. א. מעטעסאָן, דערוויילט געווארן פּרעזידענט; מר. דזש. וו. וו. סטיוואַרט, וויצע פּרעזידענט די אַנדערע באַאַמטע זיי־נען, מר. דזש. א. מעקפערלין, דזשענעראַל מענעדזשער און עקטשוארי; מר. דזש. דזש. טעלפער, סעקרעטאַר; מר. וו. ט. וואַטסאָן, אַסיסטאַנט עקטשוארי; מר. אַר־טור ספּלאַט, הויפּט קאַסיר.

זינדיק בלוט

(פאָרזעצונג)

מר. וואָלף האָט שוין איצט אויך גע־שריען און ער איז געשטאַנען מיט גע־ביילטע פויסטן גרייט אַנצופאַלן.

— און מיר וועלן זיך נישט לאָזן באַ־ראַבווען! — איז קיריי אויפגעשפּרונ־גען און זי האָט דאָס קינד אַריינגעליינט צו שיינדלען אין שויס — וואָס הייסט דאָס וואָס? ס'איז א רציחה! ס'איז א רויבעריי! פרעמדע הינט קומען און ראַבווען אונזער פּראָצע!

דער אַלטער האָט זיך דערנעענטערט צו איר מיט אויפגעהויבענע אַקסלען און ער האָט אַרויסגעקוועטשט דורך די ציין:

— און ווער ביזטו, הא? וויפיל האָסטו צו מיר אַריינגעבראַכט פון דיין טאַטן דעם קבצן און אַנזעצער? הא? דו האָסט אויף א דעה איבער מיר?

— בענדזשאַמין! אין דער עלטסטער זון, ער האָט נעאַרבעט פון זינט ער איז צום שכל געקומען, פאַר וואָס קומט עס אים צו באַראַבווען? זיין בלוט און שווייס האָט ער אַריינגעליינט אין דער פעקטאָרי, שטענדיק איז ער פאַראַנט, פאַראַרבעט, שטענדיק שאַפט מען זיך מיט אים ווי מיט א משרת און איך טראָג די נאַנצע שטוב אויף מיין קאָפּ, דאַרף יערן פאַרזאָרגן, דאַרף יערן אין זינען האַ־בען, איך אַרבעט פאַר אַלע!

איר שטימע האָט געקלונגען געבראָ־כען און ווײַנענדיק, דער אַלטער האָט זיך עטוואָס אָפּגערוקט פון איר און ער האָט שוין שטילער אָבער מיט דער איינענער פאַרביסנקייט געזאָגט:

— אויב עס געפעלט אייך נישט ביי מיר . . . אויב איך שאַף זיך צופיל — איז אַדרבא: ווער האַלט אייך דאָ צו? מען גייט און מען זופּט זיך וואו עס איז בעסער. אז איך דאַרף אייך דאָ נישט!

— מיר וועלן אין ערגעץ נישט גיין! דו גיי, אויב דיר, געפעלט אַזוי! דאָ איז אונזער הויז! דאָ האָבן מיר די מאַמע אונזערע באַגראָבן! דו . . . ידו האָסט דער מאַמען געטריבן אין קבר אַריין און איצט ווילסטו אונז אויף פאַר־טרייבן! צוליב דיינע מויזן!? מיר גייען נישט! ס'איז אונזערס! — האָט זיך בענדזשאַמין ווילד צעשריען.

דער אַלטער איז א ווײַלע שטיל געב־בליבן. ער האָט דערפילט ווי אַלע קינ־דער קוקן אויף אים מיט טרויעריקע אויג־גען. עפּעס האָט זיך אויף א ווײַלע אין אים דערוועקט א געפיל פון שרעק פאַר די קינדערס צער.

ער האָט זיך אַוועקגעזעצט און ער האָט געשוויגן. נאָר באַלד האָט דער כעס ווידער געגומען קאָכן אין אים. — איז וואָס זשע? וואָס זשע ווילן זיי? זיי ווילן פון אים צוגעגעבן דעם פאַרטאָגן נאָך ביים לעבן? לעבעדיקערהייט אים ערשטענען? וואָס מיינען זיי מיט זיך? זאָל איך אפשר אויפגעבן מיין גליק צוליב זיי? ווייניק האָב איך זיך אָנגע־ליטן פאַר דער צייט וואָס זייער מוטער האָט געלעבט און איך בין געווען געפאַר־גען אין איר נעץ? ווייניק נאָך? די בייזקייט האָט זיך אין אים צעברענט שוואַרץ אָפּגערוקט פון איר און ער האָט קיידי האָט אָנגעהויבן ווײַנען שטיל און מיט א פאַרשטיקט קול: די באַליידיקונג האָט אים געשטיקט אין האַלז, און זי האָט אָנגעהויבן שטאַמלען איינגעהאַלטע־נערהייט און ווײַנענדיק:

—א האַרץ האָט עס פון א רוצח... וואָס ווילן מיר דען וואָס? מיר האָבן דען עפּעס קעגן דעם אַז ער זאָל חתונה האָבן?

— און אַז איר האָט יא דאַגעגן בין איך שטאַרק בדלות! — האָט דער אַל־טער געקריצט מיט די צייַן.

— אָבער ווי אַזוי טוט מען אַזאַ זאַך... ווי נעמט מען צו ביי די איינעניע קינ־דער און מען גיט אַלעס אַוועק צו פרעמ־דע הינט . . .

— דו האַלט דעם פּיסק, דו! — האָט זיך מר. וואָלף געגעבן א שטעל אויף — הער אויף צו האַווקען דו האַווקעסט ווי א הונט אַן ציין!

דאָ האָט זיך בענדזשאַמין געגעבן א רוק צו גאָר נאָענט צו אים:

— אויף וועמען שרייסטו אַזוי? — האָב אים זיינען מיט וועמען דו דערסט!

— האָט ער זיך צעשריען — זי איז דיר עפּעס ניט א שאַפ מויד פון דיינע מויזן!

— וואָס זשע שרייט זי? זי'מעג?

— האָט זיך דער אַלטער נאָך באַ־האַרעשט.

— זי מעג, ווײַל איר טוט־ ווײַ! ווײַל מען באַראַבעוועט אונז! זי איז געערבט: פרעמדע הינט!

— ווער באַראַבעוועט אייך? אָקס! וואָס ווילסטו, וואָס? איך זאָל עס אפשר אַלעס אויף אַוועקגעבן און איך זאָל צו אייך אָנקומען? — אַז נישט, דערלעבן וועט איר עס!

— מיר וועלן נישט דערלאָזן! וואו איז ישר? וואו איז גערעכטיקייט?

ווי אַזוי פרויען פאַרלירן פעטקייט אין ענגלאַנד

ווי אַזוי וואָרט איר ענגליכן צו פאַרלירן אומ־געזונטע פעטקייט וואָס איר דאַרפט ניט און ווילט ניט, און אין דער זעלבער צייט פילן בעסער ווי איר האָט געפילט פאַר יאָרן?

ווי וואָרט איר ענגליכן צו פאַרלירן אייער צווייענדיקן ביידער און אייער צו פאַרמינענען בויך, און אין דער זעלבער צייט מאַכן אייער הויט אַזוי ריין און קלאָר וואָס וועט צווייגען באַוואונדערונג?

ווי וואָרט איר ענגליכן צו קרינן נאַרמאַלע וואָ־, און אין דער זעלבער צייט אַנטוויקלען דעם פאַר־לאַנג פאַר אַקטיוויטעט וואָס מאַכט אַרבעט פאַר א פאַרענינג און אויך געוויגן אין אַסבציצע און שאַרפקייט פון פאַרשאַנט?

ווענט זיך אָפּ היינט און זעט וויפיל איר וועט־ן נאָכדעם קויפט א פּעקעל פרושען זאָלצ. נעמט אייזלאַכע טייליעל יערן פריטאַרנ אין א נאַנ־הייסע וואַסער, און וועט איר האָט געענדיקט די ערשטע פּלעטל, ווענט זיך ווידער אָפּ.

איצט וועט איר וויסן דעם נוטן מיטל צו פאַר־לירן העפטאַכע פעטקייט, און איר וועט אויך וויסן אַז די זעקס וויכטאַליזירנדיקע זאָלצן פון פרושען האָבן אייך באַשאַנקען מיט גלאַרייכן נעזונט.

דאָס איז דער מיטל מיט וואָס ענגלישע פרויען האַלטן זיך שלאַנק — פאַרוואָס ניט איר?

EDMONTON

1 טאָג
נעדיינקט אַז מיר קאָנען אייך געבן דריי קליינינג
באַדינונג, אויב איר פאַרלאַנגט
אין אַלע אייערע אָדער פאַרבן
ד. פ. פאַרטנאַי, מענערזשער
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.

F. J. DARIMONT
וויאָלינסט און לערער. פּריוואַטע לעסאָנס
אויך קלאַס לעסאָנס פאַר אַנפאַנגער
STUDIO: 121 ALBERTA BLOCK
PHONE 26 370

טעלעפאָן 22 111
JACK HAYS LTD.
TAXICABS
באַהייצטע פּעקאַרד סעדאַנס
קאָרס אַליין צו טרייבן
10056-101st STREET
EDMONTON :: CANADA

בעסערע שיך געמאַכט אונטער פאַריכט פאַר ווייניקער געלט
GOODYEAR
SHOE MANUFACTURING CO.
10161 100a St., Edmonton, Alta.

EDMONTON RUBBER STAMP CO.
Limited
מאַנופעקטשורערס פון
ראָבער סטעמפּס אַן קאַרפאַרישאַן סילס
10037-101A AVE.
PHONE 26 927 EDMONTON

Mrs. JAMES JONES
האַלסייל און ריטייל
קוואַליטי פיש פון לייקס און אים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

היט'ס דראָג סטאָר
קאָר. דזשאַספּער עווע. און 97סט סט.
טעלעפאָן 21 678
19 יאָר דערפאַלגרייכע דראָג ביזנעס
צו אייער באַדינונג און אונזער ספּע־ציאַליטעט איז פּרעסקריפּשאָנס.
פרענט אייער דאָקטאָר.
HEATH'S DRUG STORE
Cor. Jasper Ave. & 97th St.
Phone 1678 Edmonton, Alta.

טעלעפאָן 22 565
פאַרגלייכט אונזערע פּריין פאַר גאַראַנטירטער אַרבעט
International Dyers and Cleaners Ltd.
10666 97th Street, Edmonton, Alta.

סופּליים — פּיקסטשורס — לאָמפּן
CAREY ELECTRIC
עלעקטרישע קאָנטראַקטאָרס
10048 109th Street Phone 22 772
EDMONTON, ALTA.

PRINCESS BEAUTY PARLORS
ספּעציאַליסטן אין מאַרסעלס, וואַטער ווייוויינג, מאַניקיורס און פּעדיקיורס
Ste. 212 Mosher-Ryder Blk., Edmonton
Res. Ph 25590 Office Ph 27 502

אַלצדינג צו בויען א הויס
מיר הענדלען קוואַליטי בילדינג מאַטעריאַלז
אונזער ציל איז צופרידן צושטעלן
J. C. BURGER LUMBER CO. LTD.
South Yard 8604-103 Street
West Yard 11004-124 St.

Zenith Cafe
די היים פון קוואַליטעט
9851 Jasper Ave. Edmonton

Phone 26 446
GIMBY & COBURN LTD.
דזשענעראַל ריפּעירס, געז, אויל און אקסעסאָריס
9654 106A AVE. EDMONTON

ווען אייער קאַר דאַרף אַטענשאָן
בריינגט עס צו אונז. בעסטע צופרידנהייט אויל, געז, גרעזינג, קאַר וואַשינג
טייער ריפּערס, בעטערי טשאַרדזשינג
און א. וו.
CLEATOR'S GARAGE
W. V. E. Cleator, Prop.
Phone 22293
10034-103rd Ave. Edmonton, Alta.

E. S. AGNEW
דראָגיסט און סטיישאָנער
9546 Jasper Ave. Phone 22 432
EDMONTON, ALTA.

JACKSON BROS.
Jewelers, Diamond Merchants
מיר מאַכן א ספּעציאַליטעט פון די ריפּעירס פון זייגערס און דזשעלרי.
ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט צו מעיל אָרדערס.
9962 JASPER AVE., EDMONTON

PHOTOS
אין יעדער פאַסאָן
אין אַפּגעשפּיגלט
דער צויבער און פערזענלאַכקייט
פון
דער פערזאָן
Phone 25 444
פאַר אַן אַפּאָינטמענט
McDERMID STUDIOS Ltd.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

WALKINSHAW
OFFICE EQUIPMENT COMPANY
Limited
לענאַלע און קאָמערציעלע סטיישאָנערס
דעסקס, טשערס און פיילינג קעבינעטס
10060 McDougall Ave. Phone 23 855
(Opp. Macdonald Hotel)
EDMONTON, ALTA.

Phone 28338
GREY LINE
TAXI
באַדינונג — קאָמפאָרט — העפלאַכקייט

21 660 PHONES 21 772
PETE'S TAXI
פרענט פאַר אונזער סטירנס־נייט באַהייצטער סעדאַן
Pete Standell

בעסטע באַדינונג אין שטאָט
איר קאָנט פאָרן מיט באַקוועמלאַכקייט אויב איר וועט קויפן אייער
געז, אויל און גריזעס
פון אונז
קאָר גריזינג און וואַשינג
טייערע ריפּערס און אקסעסאָריס
Medico Service Station
"Note the Natural Turn"
W. A. LEONARD
Phone 72 436
11052 101st Street, EDMONTON

Edmonton Furniture
Repairs
9612 JASPER AVE.
קעבינעט מייקערס, פּוירניטשור פאַבלישערס
פּיקטשור פרייסינג און דעקאָרייטינג

W. H. JACKSON
פאַרטרעט די
ניו יאָרק לייף אינשורענס קאָמפּאַני.
פערזענלאַכע באַדינונג
919 McLeod Bldg.
Phones:
Office 25 805; House 72 370

מיר זיינען די
אייזיצקע
אויסשליפלאַכע
מאַנופעקטשורערס
פון
מאָנומענטן
אין עדמאָנטאָן
אייידער איר באַשליסט צו קויפן א מצבה פאַר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באַצאָלן.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE
10702-101st St. Phone 24 058
EDMONTON

DAWSON COAL LTD.
McDougall Court אַנטקעגן מאַקדאָנאַלד האָטעל
Telephone Mine 22244
Telephone Main Office 21780

ווען איר אָרדערט קוילן, פּליז דערמאָנט "דאָס אידישע וואָרט"

צו יענע וועלכע באַטראַכטן דעם אויפזיכט פון דער הויט פאַר וויכטיק, רעקאָמענדירן מיר די פאַרזיכטיקע אינספּעקציע פון ביוטי קרימס און טואַלעט צוגרייטונגען פון
העלען רובינשטיין
ניו יאָרק
מיר האַלטן א קאָמפּליט סטאָק פון די דאָזיקע באַרימטע אַרטיקלען
Public Drug Company Limited
STORE NO. 1 Opposite JOHNSON WALKERS
EDMONTON
STORE NO. 2 Opposite RIALTO THEATRE

טאָג און נאַכט באַדינונג
NEW EDMONTON TURKISH BATHS
דער איינציקער וועג צו געזונט
בעד'ער: טערקישע, עלעקטרישע, טרוסקענע היץ, סטים, שאָווער, סאַלפער, יס זאַלץ
מאַסאַזשן: אַלקאָהאָל, יוסאַליפּטוס, מאַגנעזיאַם, אויל, מאַגנעזיאַם, עלעקטריק.
פריסטענס פאַר רומאַטיזם און פאַרקילונגען
פרויען טעג — מאָנטאָג און דאָנערשטאָג פון 1 ביז 6 נאָכמיטאָג
מיר לאָדן אייך אין צו באַראַכטן אונזער סיסטעם
א. ג. דזשיצאַ, מענערזשער
Gibson Block, Jasper and 96th St. Phone 22 581

לאָמבער און מילאַרבעט
פּלייט גלאַז
סטאָר פיקסטשורס
צו
נידעריקסטע פּריין
W. H. Clark & Co. Ltd.
109 ST. EDMONTON

עדמאָנטאָן

עדמאָנטאָנער נאָטיצן

מיס אסתר שמעלניצקי האָט דורכגע־פירט א פּאַרטי אין איר היים פאַר אירע פריינט. מיס איידא אסטראָווסקי, פון רעדזשי

ברודער מאָרד

געכסט אינטערעסאנטער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(פארזעצונג)

— אך ! ווען איך זאל עס געווען פריער וויסן פאר זיכער, — האט דער שיינער דזשעק אויסגערופן, — איך וואלט אפגע־שונדן גראף אלפרעד, ווי מען שינדט אפ א לעמעלע.

— דאס וועלן מיר נאך צייט האבן ! — וואס רעדסטו טאם ? וואו איז דען איצט גראף אלפרעד ?

— אין שיקאגא !

דער שיינער דזשעק האט אויסגעלאכט א פאר אויגן. ער האט ניט געוואוסט. וואס עס טוט זיך מיט אים.

— איך פארשטיי נאך אלץ ניט, — האט ער ענדלאך אויסגערופן, — גראף געארג פארט קיין שיקאגא אויפזוכן דעם מערדער פון זיין פאטער. וואס האט דאס אבער צו טאן מיט דער פראנצאזיין, וועל־כע פארט מיט ווילאם דערבי ?

— ווילאם דערבי האט פארפירט און אומגליקלאך געמאכט אן אומשולדיק מיי־דעל. גראף געארג וויל לאזן ארעסטירן ווילאם דערבי. ווען די שיינע פראנצאזין וועט אים זאגן, וואס ער טוט אין שיקאגא וועט גראף געארג אים קאנען צווינגען ער זאל חתונה האבן מיטן מיידל וואס ער האט אומגליקלאך געמאכט, אדער אויב ניט וועט ער אים קאנען ארעסטירן.

דער שיינער דזשעק איז אויפגעשפרונ־גען און האט אויסגעשריען :

— דו ביזט א ליגנער, טאם ! — דו האסט אלעס אויסגעטראכט, זאג, פון וואנ־נען ווייסטו אזעלכע זאכן, פון וועלכע מען רעדט נאר אונטער פיר אויגן ? ווי אזוי קאנסטו וויסן וואס עס איז פארגעקומען צווישן גראף געארג און דער שיינער נא־נאן ? עס איז א ליגן ! דו ביזט א ליגנער.

דער פראפעסאר האט געשמייכלט און האט געזאגט רואיק און ערנסט :

— זעסטו מיין ליבער דזשעק, אז דו טויגסט נאך גאר ניט צו דער היינטיקער וועלט. היינטיקע צייטן איז ווייניק צו קא־נען עפענען א שלאס.

— ווי קאנסטו אבער וויסן, וואס גראף געארג האט גערעדט מיט דער פראנצאזיין אין איר שלאף צימער ? — האט זיך דער שיינער דזשעק געקאכט.

— נאנץ איינפאך. ביי דער שיינער נאנאן דינט א קעכין, וועלכע איז טויב ווי א גלאק, ווען מען ניט איר אבער א רויטן גאלד־שטיק, הערט זי בעסער פון דיר און מיר. איך גיב איר גאלדשטיק און זי הערט אלעס. וואס מען רעדט ביי איר אין שטוב. די דאזיקע גוטע און געטרייע קעכין האט מיר אלעס דערציילט. זי איז דאך נעבאך טויב און קיינער היט זיך ניט פאר איר צו ריידן. זי האט מיר דערציילט וואס געארג האט גערעדט מיט דער שיי־נער נאנאן, וואס דער באנקיר דזשאנסאן האט גערעדט מיט דער שיינער נאנאן און ווי ער האט געבראכט צו איר ווילאם דערבי. — קורץ, פון דער גוטער אלטער טויבער פרוי בין איך געווער געווארן, אז דזשאנסאן וויל אונז אפנארן.

— דאן האסטו רעכט, דאן ביזטו ווירקלאך א גרויסער מאן, האט דער שיינער דזשעק אויסגערופן, — וואס טוט מען אבער ? דזשאנסאן איז א דורכגעטריבע־נער שווינדלער. ווען ער וועט וועלן אונז אפנארן, וועלן מיר ריזיקירן אונזער לעבן און ער וועט ביי אונז אלעס צונעמען, וואס טוט מען קענען אים ?

— מיר דארפן אפנארן אים, ווילאם דערבי און זאגאר די שיינע נאנאן, — האט דער פראפעסאר געזאגט נאנץ ערנסט.

— נו, און אונזערע העלדן פון נאכט ?

— לאזן זיי זיך שלאגן קאפ אן וואנט.

דער שיינער דזשעק איז אויפגעשפרונ־גען און האט אנגעהויבן טאנצן פאר פרייד.

— נא דיר מיין האנט, טאם ! — האט ער אויסגערופן. — דו ביזט א גרויסער מאן, דו ביזט ווערט צו זיין דער קאפּי־טאן פון אלע העלדן פון דער נאכט.

· ווידער אנטלאפן

איינציקע מינוט האבן ביידע גוטע פריינט געשווינגן, דאן האט דער פראפעסאר גע־זאגט.

— איך האב פאר דיר נאך א נייעס.

דער שיינער דזשעק האט א קוק געטאן אויף אים, גלייך ווי ער וואלט געפרעגט : "ביזטו דען א טייוול, וואס דו ווייסט אלעס ? "

— גראף אלפרעד איז גאר קיין גראף טשעווויק, — האט דער פראפעסאר דער־צילט, — ער איז גאר ניט גראף געארגס אנקל, דער אמת'ער גראף טשעווויק, איז גאר דזשאן ווילסאן !

דער שיינער דזשעק האט אויסגע־גלאנצט א פאר אויגן און האט געשאקלט מיט'ן קאפ.

— גלויב מיר, מיין ליבער דזשעק איך נאר דיך ניט אפ, איך ווייס אלעס, וואס עס קומט פאר אין שלאס טשעווויק — ווייסטו וואס נאך ? דעם בעסטן חלק האט געהאט דאס טעכטערל פון אונזער פריינט באב. זי איז איצט אין שלאס טשעווויק.

— אך, באב, — האט דער שיינער דזשעק אויסגערופן, — דער ארימער באב מען וועט אים אויפהענגען ! איך האב געהערט, אז מען וועט אים פאראורטיילן צום טויט.

— יא, — האט דער פראפעסאר געזאגט פארטראכט, זעסטו וואס עס קומט ארויס ווען מען איז ניט פארזיכטיג ? ווייסטו ווער עס האט אים איבערגעגעבן דער פאַ־ליצייַ ?

— איך ווייס ניט.

— זיין איינג טעכטערל, די זעלבע וועל־כע געפינט זיך איצט אין שלאס טשעו־וויק. זעסטו שוין וואס ווייבער זיינען ? א זון וואלט ניט איבערגעבן זיין פאטער צום הענגער (תליון) א טאכטער האט עס געטאן. אלזא היט זיך פאר ווייבער, זיי זיינען גיפטיק, ווי די שלאנגען און גע־פערלאך ווי א גערייצטער טיגער.

אין דער דאזיקער מינוט האט זיך דער־הערט א שטילער קלאפ אין טיר מיט א נאנץ באזונדערן פייף.

— האט איז איינער פון אונזערע לייט.

— האט דער שיינער דזשעק געזאגט, — זאל איך אים עפענען די טיר ?

— ווארט איך מוז פריער איבערצייגן זיך אויב עס איז ניט קיין שפּיאן.

מען האט ווידער געקלאפט אין טיר און מען האט געפייפט אביסל העכער. דער פראפעסאר איז אראפגעלאפן פון די טרעפּ און איז ערגעץ פארשוואונדן גע־וואָרן.

עס איז פארגאנגען קענן א האלבע שטונדע און דער פראפעסאר איז נישט צוריקגעקומען. דער שיינער דזשעק איז געווארן אומרואיק און האט טשוין געוואלט אראפגיין זען וואו דער פראפעסאר איז אהינגעקומען. פלוצלונג איז דער פראפע־סאר אויסגעוואקסן פאר אים, גלייך ווי ער וואלט ארויסגעקראכן פון אונטער דער ערד.

אין שטוב איז שוין געווען פינסטער און דער שיינער דזשעק האט קוים דער־קענט דעם פראפעסאר.

— ביסטו עס, טאם ? — האט ער גע־פרעגט דערשראקן.

— איך בין עס דזשעק !

— וואו ביזטו געווען אזוי לאנג ? — ווער איז דארט אונטן געווען ?

— קום וועל איך דיר ווייזן.

דער פראפעסאר האט אנגעצונדן א ליכט, און האט אראפגעפירט דעם שיי־נעם דזשעק אין קעלער. זיי זיינען דורכ־גענאנגען עטלאכע קאמערן און האבן זיך ענדלאך אראפגעלאזן אין א צווייטן, גאר טיפערן קעלער. דארט איז געזעסן א מאן צוגעפערדייט אין דרייזן. ווען ער האט דערזעען דאס ליכט איז ער אויפגעשפרונ־גען און האט אויסגעשריען :

— שנאפס ! גיט מיר שנאפס, איך וויל טרינקען.

— באב ! — האט אויסגערופן דער שיינער דזשעק מיט שרעק און שטויגען — באב ! דו ביזט עס ?

— איך בין עס, אלטער פריינט ! — האט באב געענטפערט. איך וויל נאך ניט שטארבן, איך וויל פריער דערשטיקן מיט מיינע הענט די גוטע טאכטער, וועלכע האט מיך פאררעטן און איבערגעגעבן דער פאליציי. גיט מיר א גלאז ראם.

דער פראפעסאר האט ארויסגענומען פון קעשענע א פלאש ראם און א שטיק ברויט און האט זיי דערלאנגט דעם אנטלאפענעם ארעסטאנט מיט פאלגנדע ווערטער :

— טרינק, מיין זון . אין דער הייליקער ביבל שטייט : גיט צו טרינקען ווייַן דעם אומגליקלאכן און באַרוישנדע געטרענק דעם מענשן, וועלכער האט א פארביטערט הארץ !

באב האט האסטיג געכאפט די פלאש ראם, האט זי צוגעלייגט צום מויל און האט אנגעהויבן צו טרינקען מיט א מאל.

— א, דאס איז גוט, דאס קוויקט, — האט ער אויסגערופן, — די טייוול, זיי האבן מיר געהאלטן פארשפארט און האבן די נאנצע צייט מיר געגעבן צו טרינקען נאר וואסער.

ערשט איצט האט דער שיינער דזשעק דערזעט א באב טראגנט די קליידער פון א גייסלאכן.

— וואס איז דאס, באב ? — ביזטו שוין געווארן א גייסטלאכער אויף דער עלטער ? — האט ער געפרעגט.

באב האט אבער קיין צייט געהאט ענט־פערן. ער האט געגעסן און געטרונקען. דער פראפעסאר האט פאר אים געענט־פערט.

(פארטזעצונג קומט)

איידער איר אָרדערט אייער מצה

ווענדעט זיך צו דער

אינדעפענדענט מצה קאָמפּ.

און איר וועט שפּאָרן געלט און העלפן א ווייפענער אינדוסטריע

מ. נאַראָוועי,

פּרעזידענט און גענעראל מענעדזשער

510 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

מרס. פרעד ע"ה

מיט פיל שמערץ האבן מיר זיך דערוואוסט פון דעם טויט פון אייער ליבער פרוי און געטרייער מוטער. צו פרי איז זי אפגעריסן גע־וואָרן פון אלע אירע ליבע. מיט קיין ווערטער קאנען מיר אייך ניט טרייסטן אין אייער גרויס אומגליק. זאל אייך גאט טרייסטן. מיר ווינשן אייך אין דער גאנצער משפחה געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. סאָל דייטער
מר. און מרס. ווינקלער
מר. און מרס. סעם דייטער
מרס. דאָנער
מרס. גראָוויטש
שו"ב יואל סטאלאוויצקי

קענאַרא, אָנט.

מענדל פייקאף

דער טראגישער שידוך

אן אויסערגעוויינלאך־קוריאזע פאסירונג פון דעם שטעטלשן לעבן אין דער אלטער היים. — א פאסי־רונג וואס ברויזט אויף די בלוטן און ריבט אן די איידלסטע געפילן פון דער מענשלאכער נשמה. די דאזיקע טראגישע פאסירונג האט זיך ניט לאנג צו־ריק אפגעשפילט אינ'ם תחום־המושב פונ'ם אידישן רוסלאנד, און וועט זיין געדרוקט אין

"דאָס אידישע וואָרט"

דעם פרייטאָג, יאנוואר 30-טן

די דאזיקע דערציילונג איז געשריבן געווארן פון אונזער מיטארבעטער

מ. מענדל פייקאף

וועלכער איז א לעבעדיקער עדות פון אט דער טרא־געדיע, האט זי טיילווייז אליין בייגעוווינט און דורכגעלעבט

שפּאַנענד און אויסערגעוויינלאך אינטערעסאנט !

לייענט עס פרייטאָג, דעם 30-טן יאנוואר

הורטינ'ס

יעדער פאָר קאָוט רעדוצירט

אין אונזער גרויסער יאנוואר אָפּראמונג

יעדער פאר קאוט אין דעם סייל ווערט אנגעבאטן כמעט צו אלמגליבלאכע רעדוקציעס. זיי זיינען אלע נייע, סטיליש שא־פונגען — סטרייט ליין און צונעפאסטע און פלייריד מאדעלן — א סך איידעלער און א סך שענער ווי ווען עס איז פריער. די מאדעלן, אונטן אנגעצייכנט, דארפן באמת געזעען ווערן כדי מען זאל זיי קאנען ריכטיק אפשאצן.

שיינער הארסאן סיל קאוט פון גלענצנדער קוואליטעט, שיינער קאלנער פון עכטן קאנארער מינק.
רעג. $400 — **$325**

עקסטרא פיינע קוואליטעט הארסאן סיל, גרויסער קאלנער און קאפּס פון מייל דזשאפ מינק. רעג. $350 — **$265**

אויסמעקליבענער הארסאן סיל קאוט, פיטשורט א שיינע פלייריד בעק. רעג. $300 — **$185**

א מאדעל פון נייעם לאנגוואוד ברוינעם אלאסקא סיל, שיין און פראקטיש. רעג. $550 — **$335**

שאקאלאד ברוינער רוסישער קראקול מאדעל, פיטשורט האל־וואוד קאלנער און קאפּס פון זומער ערמיין.
רעג. $450 — **$295**

בעדזיש קראקול קאוט מיט יונגטלאכן קאלנער פון וואלף. רעג. $190 — **$125**

א שיינער מאסקרעט קאוט אין דעם נייעם מינק סטרייפ עפעקט. רעג. $225 — **$152.50**

שיינער 2-טאנד מאסקרעט קאוט.
רעג. $165 — **$110**

שווארצער קראקול קאוט, זעלבסט נעטרימט.
רעג. $190 — **$110**

אונזערע קאוטס זיינען גאראנטירט — די בעסטע

מיר גאראנטירן אונזערע קאוטס צו זיין געמאכט פון די בעסטע פעלצן וואס מען קאן נאר באקומען. יעדער קאוט איז געוויסנהאפט געמאכט געווארן אין אונזער איינענער פעקטארי, גלייך אויפן פלאץ, אזוי אז עס זאל קאנען אויס־שטיין דעם לאנגן געברויך פון דעם מערב קאנאדער קליימאט.

געדיינקט, אז ניט אכטנדיק פון וועלכע עס איז רעדוקציעס וואס אנדערע סטארס אנזאגן, גאראנטירן מיר אונזערע פריינ צו זיין די נידעריקסטע, קוואליטעט פאר קוואליטעט, ווי אנדערע, אדער מיר וועלן צוריקקערן דעם אונטערשייד.

A. AND M. HURTIG

383 PORTAGE AVE. (Corner Edmonton)

NEW PALACE THEATRE

היינט

אל דזשאלסאן אין

"מעמי"

קאמעדיע, נייעס און פיטשורעטס

WALKER

CANADA'S FINEST THEATRE

טעלעפאן 28 683

היינט ביינאכט און די נאנצע וואך

מאטינעס מיטוואך און שבת

"טייגער ראָז"

א דראמע פון קאנארער נארט־וועסט

אוונטן, 25, 50 און 75 סענט

מאטינעס, 25 און 50 סענט

אמעריקע וועט אפשר זיך אנטשולדיקן פאר מוסאליני

וואשינגטאן, ד. ק., יאנוו. 28. — "מיי־נער א פריינט האט מיר דערציילט, אז ער איז געפאלן מיט מוסאליני מיט א שנעלן אוטאמאביל איבער איטאליע. זיי זיינען איבערגעפאלן א קינד. ניט אפשטעלנדיק זיך, האט מוסאליני באמערקט : 'וואס איז איין לעבן אין די עינינס פון א מלך כהן!"

אזוי זאל האבן אין א רעדע אין פילא־דעלפיע דערקלערט מערזשאר דזשענעראל באטלער, פון די אמעריקאנער מארינער. ער זאל אויך האבן געזאגט, אז מוסאליני גרייט זיך צו מלחמות.

מוסאליני האט זיך דערוואוסט וועגן דער רעדע און האט אריינגעשיקט א העפ־טיק פראטעסט צו דער אמעריקאנער רע־גירונג. די מעשה מיט'ן קינד האט ער קאטעגאריש אפגעלייקנט.

אויב עס זאל זיך ארויסווייזן פאר אמת די מעשה מיט דער רעדע, וועט זיך די אמעריקאנער רעגירונג אפשר דארפן אנט־שולדיקן, — זי איז פארענטוואורטלאך פאר אן עפנטלאכער רעדע געהאלטן פון אן אקטיוון אפיצער.

—(::)—

וואנקאווער, יאנוו. 28. — א טראנס־פארט פון 207,200 פונט פוטער פון אור־סטראליע קומט אן קיין וואנקאווער מיט דער שיף "ניאגארא" פרייטאג אינדערפרי, לויט א דראטלאזער דעפעשע וואס איז אהער אנגעקומען פון דער שיף.

באַנגאַלאָו סנעפּ

בארואס עוועניו — סטאקא באנגאלאו אויף א שטיינערנעם פונדאמענט. לי־וינג רום, דיינינג רום, קיטשען, גוטער סיין, 2 בעדרומס; הייטע וואסער באַ־הייצונג; זייער פיינער אוק פיניש און פלאָרס; גאראדזש. שטיין באקוועם צו מיין סטרים. $4,800.

W. J. KENT

508 Confederation Life Bldg.

Phone 21 229

שליטנס צו פארקויפן

צו פארקויפן — 5 סעטס סינגל עקספּרעס שליטנס, אפענע און געדעקטע; וועלן פארקויפט ווערן ביליק פאר קעש. זיך ווענדן אין 180 פּרינסעסס עוועניו. בראדשאו סיילס סטייבלס.

אנג-אורחא

(שלום פון זייט 1)

ראפּייאישער ציוויליזאציע, און וואס לעבט אין דער טיף א נאנץ זונדערבאר, פרעמד פאר אונזערע־באגריפן לעבן.

אבער אינדיע זעט אויס צו זיין נאך א גרעסערע רעטעניש פאר אונז, וואס זיינען געווינט געווארן צו מעסטן מענשן און פעלקער לויט אונזערע אייראפּייאישע באגריפן, — די באגריפן, וואס זעען אונז אויס צו זיין די איינציקע ריכטיקע.

אט, אדרבא, פרובירט אנמעסטן אויף אינדיע אונזערע אנגענומענע באגריפן פון קאפּיטאליסטישער אנטוויקלונג !

מסתמא זיינען דא ביי אונז קונצ'מא־בער, וואס קאנען דאס טאן. אבער מער ווי א קונץ איז דאס פארט ניט.

אינדיע איז אנדערש. נאנדי איז אנ־דערש. ס'איז ניט לענין, — כאטש לענין איז אויף אריענטאליש, ניט אייראפּייאיש.

—(::)—

אין פעלעס טעאטער

ווידער א פראכטפולע בילד אין פעלעס טעאטער. היינט ווערט געוויזן דאס פיינע בילד "מעמי", מיט אל דזשאלסאן, באַ־רימטער מואווי סטאר אין דער הויפּט ראָל.

אל דזשאלסאן איז דער וועלט'ס גרעס־טער פארוויילער און זיין שפּיל פארשאפט גרויס פארגעניגן. דאס בילד "מעמי" האט געמאכט א רושם אויף אלע מואווי ליב־האבער. עס איז ווערט צו זעען. עס ווערט אויך געוויזן ווערן אין שיינע קאמעריע, נייעס און פיטשורעטס.

—(::)—

"טייגער ראָז" — א פיינע אויספירונג

"טייגער ראָז", א דראמע פון קאנא־דער נארט־וועסט וואס ווערט היינטיקע וואך געשפּילט אין וואקער טעאטער האט געמאכט א רושם צווישן די וואקער פּאט־ראניזירער. דער גאנצער אנסאמבל צייכנט זיך אויס אין דער אויספירונג.

מיס ליליאן קריסטין שאפט א קונסט־ראל אין "טייגער ראָז" און זי איז פאר־טרעפלאך אין אלע מאמענטן פון איר שפּיל. אין די לייכטערע אזוי גוט ווי אין די סאמע טראגישע עפיזאדן באוואונדערן זי די צושויער און זיי באלוינען זי מיט שטורעמדיקע אפּלאדיסמענטן.

גאָרדאן מעקלאוד אין דער ראל פון מייקל דעלווין, שפּילט גלענצנד. עס צייי־כענען זיך אויך אויס דזשעק וואטערמאן, ארטור עדווארדס, עליאט לאריין, ראבערט סס., קלעיר, קאטערין פראטער אלס וואַ־וואר אינדיאנער מיידל, טער אסבארן, פרייז באטלער, דזשאן פאסטער, טשארלס ברייזי און דזשיימס האדסאן.

די ספּעציעלע צוגעפּאסטע מוזיק פאר־דינט א לויב־געזאנג.

ליבהאבער פון עכטער דראמע, גוט גע־שפּילט און פיין אויפגעפירט, זאלן ניט פארפעלן צו זעען די דאזיקע פארשטעלונג.

אסתר מיינער ע"ה

צו חבר און חברה א. מיינער און צו דער נאנצער משפחה אונזער טרייסט און מיטגעפיל אין זייער שווערן פארלוסט. אין דער ארבעט פאר דעם אויפבוי פון אונזער היימלאנד זאלט איר אייער טרייסט געפינען.

פועלי ציון פרויען קלוב

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

ספּעציעלע פרייז פאר ארווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפּטיילונג

איין מאל, 5 ס. פּער "אנייט ליין"		פאר 3 מאנאטן.	$2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. "		פאר 6 מאנאטן.	$4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. "		פאר 1 יאר.	$7.50 "

:: פערזענלאכעס ::

PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106

290 פארטעדזש עוו. איבער לייסאום טעאטער נייסטע בעסטע פאקס פראם און וואלץ סטעפּס פלאשן און סטריקסלי פּרייוואטע לעסאנס. פולער קורס פון לעסאנס $5.00.

R.B. ORMISTON

פּלאָריסט

צוויי סטארס צו אייער באדיענונג

96 Osborne St., Phone 42 386

340 Portage Ave., Phone 24 791

בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס

בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דאר־עס, אייזער דארפן דאס און ניט האבן.

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

טייפּרייטערס

באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.

T. A. WEIR

Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

LIGHTFOOT'S TALLY HO'S

פאר שלינטן פארטיס

Phone 86 067 Evenings 23 258

היים און אָפיס פּויריטשטן פארלאנגט

פאר מזומן געלט.

KILSHAW'S

Auctioneers

Canada Bldg. Phone 29 040

We Pay Highest Prices

פאר אלטן גאלד, אלטן זילבער און גאלד ברידזש ארבעט. מיר פארקויפן דזשעלרי, זייגערס, דייטאנד רינגס צו נידעריגסטע פּרייזן.

703 MAIN ST. — PHONE 89 938

אינשורענס

די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס, פייער און אוטאמאביל קאמפּאניס.

ריל עסטייט

שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. סארטנערזשעס און לאנגס אונזער ספּעציאליטעט.

שיפּס קארטן און געלט שיקונג

דורך "באלטיק אמעריקא ליין".

געשעפט געלעגנהייטן

דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע גע־שעפטן אין שטאט און אין קאנטרי.

עס וועט זיך אייך באצאלן זעען

ח. פערלמאן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

874 Main St. Phone 51 000

A. MUIR

אוטאָמאָביל־ריזיסטער

רוקא פיניש־ינג סטייזשאן

פענדערס און באדי ריפּעירס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

געשעפט געלעגנהייטן

Business Opportunities

אפּארטמענט בלאק, 8 סוויטס, יעדלא־כער רענט $4,500. פּרייז $25,000. וועט נעמען אין אויסטייש.

גראסערי און קאנפעקשאנערי, ביזיי קארנער, סטאק $650, פיקסטשורס $550 אומזאץ $800 א מאנאט.

לאזט אונז אייך ווייזן וואס פאר א געשעפטן מיר האבן.

SCOTT REALTY CO. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 044

:: צו פארענטן ::

FOR RENT

NOKOMIS BUILDING

האנדרייוון און קאמבערלענד

ווינשנסווערטער פלאץ

צו פארענטן. פאסיק פאר לייכטער מאנופעקטשורינג אדער אפיסעס. נ־דעריקער אינשורענס רענטס.

THE J. McDIARMID CO., LTD.

201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

צוויי שיינע רומס צו פארענטן מיט אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 285 רע־וואוד עוועניו, טעלעפאן 56 046.

צו פארענטן א רום מיט אלע באקוועמ־לאכקייטן, מיט א טעלעפאן, פאר א יונגנ־מאן אדער מיידל. זיך ווענדן אין 241 פּרינטשארד עוועניו.

צו פארענטן א 2 אדער 3 רום סוויט אין א פּריוואטער היים, שיין דעקאָרירט, אלע באקוועמלאכקייטן. באלד אריינצופון. זיך ווענדן אין 420 מאניטאבא עוועניו.

צו פארענטן 1 אדער 2 געפּוירנישטע רומס מיט א טעלעפאן און הייסע וואסער, אלע באקוועמלאכקייטן. טעלעפאן 55 462

עס איז בלויז א פראגע פון מינוטן

אריינצושטעלן אן "ער" אין

"דאָס אידישע וואָרט"

אייער טעלעפאן וועט אונז דער־גרייכן אין געצייטע סעקונ־דן

טעלעפאנירט

52 213

און אייער "ער" וועט דערשיינען אין דער זעלביקער אויסגאבע